REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsebet-körut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 8-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Dumineca 2.)

„GAZET…
Abonamente …
Pe un an …
12 cor., …
N-rii de Dum…
Pentru Rom…
Pe un a…
luni 20 fr., p…
N-rii de Dumi…
Se prenum…
ciile poștale …
afară și la d-n…
Abonamentul p…
Administrațiunea …
târgul Inului N…
I. Pe un an 20 …
luni 10 cor., pe t…
Cu dusul acasă: …
cor., pe șase luni …
trei luni 6 cor. — …
plar 10 bani. — At…
mentele, cât și inse…
sunt a se plăti înaint…

Nr. 8.—Anul LXX. **Brașov, Vineri 12 (25) Ianuarie.** **190…**

Nouă colonizări de Ciangăi în comitatul Huniădoarei.

Se afirmă în mod pozitiv, că guvernul din nou voește să așeze nouă colonii de Ciangăi din Bucovina în comitatul Huniădoarei. Inainte cu 20 de ani, a mai așezat la Deva și Huniădoara două colonii.

Acum s'au cumpărat iar spre acest scop, cu bani grei, din partea statului două moșii mai mari, una la Peștiș a lui Barcsay Tibor, alta a deputatului koșuthist Szentivanyi Gabor, dela Șoimuș și alte două dela doi Evrei, patrioți patentați.

Deci aceste plaiuri sunt destinate a forma nouele fortărețe de maghiarizare ca, înpopulate fiind cu Ciangăi, acești „Schyțiani de rassă nobilă" să țină piept „tendințelor de romanizare a valachilor molochi!"

Temerea și groaza ce le inspiră tenacitatea de rassă a acestui popor românesc, pe care nu-l pot străforma, după chipul și asemănarea lor, nici într'un mod, le sugerează și actualilor stăpânitori, ca și antecesorilor lor ziua-noaptea alte și alte planuri spre a nimici ființa etnică a poporului nostru autochton.

Pe când zeci de mii de Unguri, pleacă din întinsul „Alföld" unguresc, spre America și socializmul de contrabandă își ridică tot mai temerar capul, având loizinca *„nem kell Isten, nem kell haza"*; pe când Săcuii din Ciuc și Treiscaune, pleacă cu droaia spre Orient, iar între Dunăre și Tisa, decimează sporul natural al poporului maghiar sistemul imoral *„egy gyermek-rendszer"*, pe atunci patrioticul guvern, cu pinteni și tulipane, în loc să-și bată capul, cum ar putea sana aceste rele, cari într'adevăr rod la rădăcina esistenței lor, bagă mâna până în coate în visteria statului și cumpără la moșii cu prețuri fabuloase, ca să „fericească" pe Românii din Ardeal cu nouă colonii de Ciangăi.

Totul să învârte pe lângă cercul vițios de maghiarizare.

Fie-care ministru unguresc, când își prezentă budgetul în cameră, spre votare, isbutește a primi totul îndată ce cu emfază se provoacă la marele pericol ce amenință patria din partea naționalităților și 'n special a „Românilor maghiarofagi".

Cu acest „mumuș" capătă apoi Apponyi milioane, să facă școale de stat printre naționalități, Daranyi altele ca să colonizeze pe Ciangăi. Și așa pe clișeul acesta se îndoapă toți miniștri de resort și se căpătuesc o mulțime de gentry scăpătați unguri, cari isbutesc pe aceasta cale a-și vinde cu prețuri ne mai pomenite moșiile spre aceste scopuri patriotice și mântuitoare de țară!

Și toate acestea numai și numai de dragul „ideii", de a întemeia statul, din fantasmagoria lor înfierbântată numit „unitar maghiar".

Admitem, că cerute și reclamate de interese economice, sau industriale, pot avea în anumite împrejurări rostul lor și colonizările. Trebue însă ca baza acestora să fie totdeauna morală și să fie țintite spre binele obștesc, nu însă cu tendința și cu scopul de a nimici unul din popoarele conlocuitoare.

Ar avea statul alte probleme arzătoare de deslegat, decât să alerge vecinic după utopii și să ațițe nemulțămirea în țară, care azi se manifestă numai într'un murmur general, mâne-zi însă poate să isbucnească în manifestări cari să sgudue țara din temelii.

Căci iată cum se prezintă aceste colonizări forțate.

Inainte de asta cu mai bine de 20 de ani, adecă înaintea colonizării prime de Ciangăi, avea statul la Deva un domeniu mare, foarte bun și frumos în valea Mureșului și a Cernei. Pe vremuri se promisese acest bun marelui Șaguna, drept înzestrare a unei înființânde episcopii românești. Pământ mănos pentru ori-ce fel de sămănături și priincios, cu deosebire fiind situat lângă apă cu bercuri umbroase, prăsilă de vite și râmători. Date fiind aceste condiții favorabile Românii din țară și jur, cari țineau și plăteau arândă bună statului pentru aceste locuri, aveau cirezi de vite frumoase, târle de oi, și turme de râmători. Cu un cuvânt era o economie de vite înfloritoare.

Dupăce s'au adus Ciangăi pe aceste locuri, s'a închis hotarul și de dragul câtorva familii de ciangăi s'a dat pradă existența miilor de Români, cari azi ne mai având loc de pășunat, decât copasturile stâncoase, cari împrejmuiesc orașul, din frumoasele vite de odinioară abia mai are câte un biet gospodar o vituță două la casă.

Apoi unde pui îndrăzneala ocrotită a acestor coloniști privilegiați, ce-o arată în toate ale lor față de Românii despoiați de interesele lor vitale și jertfiți acestor venetici!

Spre caracterizare un singur caz.

Un biet Român, fost gornic de câmp 'mi povestea mai astăvară între alte păsuri ale lui următoarele:

„Am fost gornic de câmp, dar a trebuit să mă las de slujbă, din pricina Ciangăilor. Cât e lumea făceau pagube în ogoarele bieților Români, cu vite, cai, gâște și tot ce aveau. Dacă cutezam, să le zic ceva, ori să îi ameninț, că le voi închide vitele, atât 'mi trebuia! Și odată veneau toți asupra mea să mă toace în cap Dacă mergeam la mai marii mei, să mă plâng, tot Ciangăii aveau drept. Așa, mai bine m'am lăsat fără slujbă".

Iată scopul acestor colonizări iscodite cu mârșevenie și plan infernal de a răpi poporului nostru întâiu avutul, apoi sufletul său românesc.

Dar precum s'au cheltuit milioanele în vânt, cu kișdedovurile și școalele de stat, așa nici cu sistemele lor de colonizare, nu ne vor putea … brăca de ființa noastră mândr… Români!

Poftiți, nobili patrioți, luați pâ… din gura Românului moșnean și o d… Ciangăului venetic. Românul și pe lân… un bruș de mămăligă, tot Ro… verde va rămânea, în veci și purur…

Helianthu…

In fața unei catastrofe.

In lupta grea de conservare … purtăm, avem lipsă nu numai … caractere mari, cari să se jertfeas… pentru idealurile noastre național… ci avem lipsă de toți factorii naț… nei noastre!

Cu durere văd că poporul … mân e pe cale de a-și perde u… dintre cei mai însemnați factori … cultură națională. Acest factor e în… vătătorul confesional. Chemarea lu… e măreață pentru-că ea nu să mărginește numai la înzestrarea elevilor cu cunoștințele reclamate de cerințele vieții și ocupațiunile lor viitoare. El e chemat în prima linie ca pe lângă creșterea tinerelor mlădițe ale mult încercatului nostru popor în spirit național și întroducerea lor în cultură națională, să desvoalte în sufletul lor toate momentele ce constitue viața noastră, să le înfiltreze în inimă iubirea de limbă și lege ca astfel să crească generațiuni cari să se inspire pentru realizarea idealurilor noastre românești.

Acestea sunt datorințe ce le impune învățătorilor noștri spiritul timpului. Și aceste datorințe învățătorul le putea împlini sub scutul autonomiei școlare.

Ajunși în fața ajutorului de stat, și considerând că cei mai mulți învățători să declară pentru primirea lui fără multă discuție, ni se impune întrebarea: Ce urmări va avea ce schimbări va întroduce în organizarea școalelor precum și în viața în…

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Copilașul din Vifleim.

(Legendă.)

— Fine. —

Palatul lui Irod era o clădire imposantă, în mijlocul căreia se afla o curte spațioasă asfaltată cu peatră și încunjurată de clădiri, dealungul cărora se întindeau trei galerii, una peste alta. Galeria cea mai înaltă a destinat-o regele, ca să se țină în ea sărbătoarea copiilor din Vifleim. La porunca regelui galeria s'a străformat în cea mai frumoasă grădină de lux. Până peste coperiș șerpuiau vițele de vie, strugurii atîrnau până jos, dealungul păreților și a columelor, iar jur împrejur se aflau pomișori încărcați cu portocale și smochine. Dealungul balustradei și deasupra mescioarelor și a divanelor se întindeau ghirlande împletite din crini.

In lăcașul acesta feeric erau basinuri mari de marmoră cu apă cristalină, în care se jucau pești de aur. Printre crengile pomilor erau adăpostite pasări din toate țările, între cari și un corb bătrân, ce necontenit vorbea.

Incepându-se sărbarea sosiră rând pe rând copii cu mamele lor. Copilașii erau îmbrăcați în vestminte albe, decorate cu șinoare putpurii purtând pe căpșorul buclat cununițe de rose. Mamele lor, de o statură impozantă, erau îmbrăcate în vesminte roșii sau albastre. Un văl alb le acoperea bogatul păr, care era prins în câteva locuri cu juvaericale prețioase. Unele 'și aduceau copilul pe brațe, altele de mână.

Femeile ocupară loc jos pe galerie. Și cum se așezară, veneau sclavi și așezând măsuțe mititele înaintea lor le ofereau cele mai alese mâncări și beuturi așa cum se cuvine la o sărbătoare regească. Și toate acestea mame fericite, începură a mânca și a bea, fără de a-și pierde ținuta impunătoare, podoaba cea mai frumoasă a femeilor din Vifleim.

Dealungul păretelui galeriei, acoperit cu ghirlande de crin, erau postați ostași în rând, aghiustați deplin. Ei stăteau neclintiți ca și când oamenii aceștia nu ar avea nimica de a face cu societatea de pe galerie. Femeile se uitară la început surprinse la cei înarmați și fără voie se întrebau: „Ce treabă au aceștia? Ori doară crede Irod că noi nu ne știm purta? Crede el că are lipsă de așa o ceată, ca să ne țină în frâu?" Altele răspândeau șoptind, că așa se cuvine la o masă regească; acesta este un semn de onoare pentru cei învitați.

La început copilașii erau sfiicioși și timizi și stăteau în apropierea mamelor. In curând însă se puseră în mișcare și să veseleau de darurile ce le oferea Irod. Totul în jurul lor era schimbat ca într'o țară fermecătoare. Pretutindeni erau așezate fel de fel de delicatese, pomi cu cele mai frumoase și bune poame, a căror crengi atârnau până la pământ ca și când te-ar îmbia să mănânci din ele. Intr'un colț aflară copiii un vrăjitor ce le vrăjea într'o clipă fel de fel de jucării în buzunarele lor, în alt loc era o menajerie cu câți-va tigrii așa de blânzi de te puteai sui călare pe spatele lor. Și totuși în paradizul acesta fermecat par'că nu i atrăgeau pe copii nimic așa tare ca șirul lung de ostași ce stăteau drepți, neclintiți ca și când ar fi de oțel.

Deși se jucau, gândul le era totuși neîncetat la ostași, și toți se doreau să vină mai aproape, ca să vază că întru adevăr 's soldații vii, s'au numai niște figuri fără de viață.

Jocurile și bucuria celor învitați erau la culme. Soldații însă tot mai stăteau neclintiți și copiilor li se părea ceva ne mai pomenit ca oamenii aceia vii să stea lângă strugurii copți și lângă celelalte poame, nemișcați, și să nu-și întindă mâna după ele,

In fine unul dintre copii nu se mai putù răbda să nu se apropie de ostași. Tiptil, gata de a o lua la fugă, se apropià de un înarmat și fiind-că acesta nu se mișca nici acuma, veni și mai aproape și plecându-se, începu să se joace cu curelele sandalelor.

Deodată, ca la un semn dat, oamenii de fier se puseră în mișcare și cu o furie ce nu se poate descrie se aruncară după copii. Pe unii îi prinseră de cap și ridicându-i în sus, îi trântiră cu putere peste balustradă în curte unde se sdrobeau d-

...acă să va primi pe ...mile lui Apponyi? Ră... ...or şi ni-l dau chiar con... ...lui ministru de culte, ...resează pe punctul de ...aghiarizării şcoalelor con...

... condiţiuni submineasă ezis... ...alelor contesionale şi cul... ...stră naţională. Prin ele să ...e în şcoalele noastre ca limbă ...ropunere cea maghiară, ce ...ă caracterul şcoalei; să intro... ...nanualele lor cari vor fi con... ...radiţiunilor noastre istorice şi ...ale; să introduce planul lor ...care să aserveşte învăţătorul ...elor de controlă ale statului ...nind instrument pus în serviciul ... statului naţional maghiar.

Acestea sunt adevăruri incon...stabile, cari spre durerea noastră vor realiza în viitorul cel mai ...piat — dacă să va primi ajuto... de stat, — abstracţie făcând dela ...terea statului de-a aduce legi nouă ...a le aplica după cum reclamă ...itatea de limbă şi rasă. Inlocuirea ...bei române cu cea maghiară va ... urmare firească dacă să va în...duce obiectele indicate de ei cu ...nba de propunere maghiară şi a...me: Istoria, constituţia, aritmetica ...geografia. Aceasta o arată însuşi ...ponyi când zice că va rămânea ...el pe lângă usul de până acuma ...a da ordinaţiuni prin cari va im...me în şcoale schimbări în toate ...rivinţele după cum va cere interesul statului naţional?

Aceste obiecte vor aduce cu ele predarea şi a celorlalte, afară de religie şi română în limba maghiară şi vom auzi în şcoale nu peste mult cântându-se şi cântările lor patriotice. Şi după cum a declarat ministrul că va da mai multă putere inspectorilor, acele operaţiuni vor cădea în dreptul lor — avem cazuri şi până acum — rămânâd ministrul for de apelaţie.

Dar ei nu să mulţămesc cu atâta. Mai cer de-a să introduce şi manualele lor. Aceaşta să pare că n'ar fi o condiţie cu urmări neplăcute pentru noi. Prin aceea însă lovesc în ce are naţiunea română mai scump. Lovesc în originea noastră. Atunci nu să va mai preda istoria noastră adevărată care, ne dovedeşte că suntem următorii coloniştilor lui Traian de optsprezece secole pe acestea plaiuri. Să va propune istoria lui Moldovan Gherghel din Cluj după care noi am fi venit ca ciobani de dincolo de munţi mai eri alaltăeri. Să va propune istoria care ne arată a fi următori hoţilor trimişi de prin temniţi ca ajutor Ungurilor.

Şi învăţătorii vor fi siliţi a preda acea istorie care ne falsifică originea căci în caz contrar cei din turnul de veghe" din Cluj vor zice. Aha! 1) Acestuia ia expirat paşaportul să-l trimetem dincolo de unde a venit.

Dar ei nici cu atâta nu sunt mulţămiţi. Mai cer ca şi planul lor să se introducă în şcoalele confesionale. In acel plan să va pretinde cât nu poate învăţătorul să predee nici în cazul când elevii ar şti ungureşte şi când ar trăi sub imprejurări materiale mai favorabile. Această condiţie e cea mai învederată garanţie că învăţătorul va deveni atârnător de vointa lor. Ceea ce pe altă cale nu poate presta va suplini prin supunere faţă de scopurile lor.

Prin această condiţie mai urmăresc încă un scop. Şi anume: a îndopa pe copii cu atâta ştiinţă ca-n decurs de şease ani să devină Unguri întregi. In acest mod învăţătorul să înstrăinează de viaţa noastra naţională, nu-şi mai poate împlini datorinţa taţă de neam şi va deveni instrumentul scopurilor şoviniste. Şi dacă 'şi va arăta vre-odată sentimentul iubirei de neam nu numai că nu-şi va mai primi întregirea salarului dară va fi nimicit pentru-că într'un astfel de caz păcătueşte contra idei statului naţional maghiar şi Apponyi ne spune inainte ce să plăteşte pentru asemenea crimă.

Aşa dară cu primirea ajutorului din partea statului primesc învăţătorii şi condiţiuni contrare sentimentelor şi datorinţelor naţionale, condiţiuni cari îi perzecută şi nimicesc.

Autorităţile noastre superioare bisericeşti şi şcolare cari poartă destinele ar trebui să fie cu cea mai mare precauţiune la rezolvirea acestei probleme dacă să va primi ajutorul de stat. Precum zic cei dela conducerea statului în faţa problemelor mari că nu pot arunca în mod aşa de uşuratic tradiţiunile milenare ale poporului maghiar, în tocmai aşa şi auctorităţile noastre superioare să nu ne expună în mod uşuratic curentului şovinist.

Iar domnii învăţători cari sunt dătători de ton la rezolvirea acestei probleme ar face cu mult mai bine să dovedească mai multă iubire faţă de autonomia noastră şcolară şi mai mult devotament faţă de aceia cari chemaţi sunt de-a prevedea urmările triste pentru neamul nostru şi cu deosebire chiar pentru învăţătorii confesionali în astfel de împrejurări.

Să aibă în vedere domnii învăţători şi aceea că strămoşii noştrii prin suferinţe de veacuri — pe cari nu prea dovedim a le cunoaşte — pe lângă legea ce-o avem ne-au păstrat o limbă prin care ni s'a dovedit originea cu care ne mândrim, dându-ne de fraţi popoare cu trecut atât de glorios.

Iar dacă aceste comori naţionale ce s'au păstrat cu suferinţe de veacuri şi pe cari să întemeiază cele mai elementare drepturi câştigate prin grele lupte politice s'ar arunca în gârlă în mod aşa uşuratic, ce ar insemna?

Ar însemna o catastrofă, de care Dumnezeu şi geniul bun al neamului nostru să ne ferească.

Un aderent al autonomiei şcoalei, al libertăţii învăţământului şi al independenţei învăţătorului.

Revista politică.

Sâmbătă s'a început în dieta ungară *desbaterea budgetului ministeriului de justiţie*. In discursul, cu care a introdus desbaterea acestui budget, ministrul de justiţie Polonyi a vorbit despre activitatea sa de 9 luni ca ministru şi a spus multe şi de toate, ce vrea să mai ducă în îndeplinire. Intre altele a spus, că va regula numirile notarilor publici şi sediile tribunalelor şi judecătoriilor, va înfiinţa şi judecătorii nouă şi în ţinuturile româneşti (în Brad, Petroşeni şi Reşiţa), va îmbunătăţi şi lefurile judecătorilor. Va presenta şi mai multe proiecte de legi, dintre cari cel mai urgent este, cel referitor la regularea relaţiilor de proprietate în Ardeal. Judicatura curială în chestii electorale încă va fi supusă unei reforme. In fine Polonyi a mai pus în vedere că va presenta un proiect privitor la pressă, prin care se vor lua măsuri contra agitatorilor (!?)

Desbaterea budgetului ministeriului de justiţie n'a presentat deastădată nici un interes deosebit, deoarece întreaga dietă era preocupată de afacerea Polonyi-Halmos-Lengyel, despre care vorbim la alt loc al foaiei noastre. Astfel desbaterea s'a terminat deja în şedinţa de Marţi, votându-se budgetul în general şi în special. In aceeaşi şedinţă s'a votat şi *budgetul ministeriului de honvezi*.

*

In şedinţa de eri, Mercuri, a dietei s'a început desbaterea budgetului ministeriului de finanţe.

*

Se ştie că mai *multe mandate ale deputaţilor naţionalişti au fost protestate* şi că s'a orânduit cercetare la faţa locului. Intre alte mandate a fost protestat şi mandatul deputatului Dr. Teodor Mihali din Ileanda mare. Se vede însă că alegătorii, cari au protestat acest mandat, şi-au tras pe samă că nu vor putea reuşi cu protestul lor şi astfel *au retras protestul*.

O ştire mai puţin îmbucurătoare vine din Budapesta, vestindu-ne că comisiunea cenzurătoare dietală a *nimicit mandatul dep. Coriolan Brediceanu*, obţinut în cercul Bocşei şi astfel în curând se va face o nouă alegere. Foile ungureşti spun, că guvernul va candida în cercul acesta pe publicistul maghiar Iuliu Weiss. Din partea Românilor încă nu s'a nominat candidatul naţionalist.

*

In Rusia sunt la ordinea zilei *alegerile pentru Duma*. In Petersburg s'au început alaltăeri alegerile mandatarilor muncitorimei, cari vor avea să aleagă apoi un anumit număr de deputaţi. Au fost aleşi cu totul 94 mandatari, dintre cari 38 democraţi-socialişti, 4 cadeţi, 23 moderaţi fără partid şi 22 fără partid. Patru partizani ai dreptei s'au unit cu democraţii socialişti şi unul cu revoluţionarii socialişti. Resultatul acestei alegeri nu e complet, deoarece din 25 mii lucràtori nu au luat parte la vot decât 10,000. O altă telegramă din Petersburg spune, că guvernul nu prea are mari speranţe de reuşită, deoarece partidele opoziţionale sunt foarte bine organizate.

Afacerea Polonyi-Halmos-Lengyel.

S'a încurcat rău *afacerea Polonyi-Halmos* în săptămâna din urmă; rău pentru ministrul de justiţie Polonyi, dar nu mai puţin rău şi pentru întreg ministeriul.

Polonyi, cu ajutorul medicului de casă al lui Halmos, a fost dobândit dela acesta o declaraţie în scris, prin care Halmos îşi retrage toate învinuirile îndreptate în contra lui.

Bucuria lui Polonyi că a scăpat, n'a durat însă mult. Nu vrea să creadă aproape nimeni în nevinovăţia lui Polonyi. Lumea zicea, că Halmos n'a spus adevărul în declaraţia sa, că a fost influinţat de medicul lui. Cei doi fii şi ginerele lui Halmos (medic şi el) au făcut declaraţii, cari au întărit numai lumea în aceasta credinţă.

Dar s'a ridicat şi un alt adversar al lui Polonyi, *Lengyel Zoltan*, care în ziarul »A Nap« a declarat că susţine acuzaţiile lui Halmos, îndreptând contra lui Polonyi şi alte nouă acuzaţii, cum că ar fi umblat ca advocat şi conzilier comunal cu şoalda şi cu înşelăciuni în diferite cazuri, ca să se îmbogăţească. L'a mai învinuit, că cu

---

pardoseală, pe alţii îi traseră în bajonete, iar pe alţii îi trântiră de păreţi, ca după aceea să i arunce în curte.

In primul moment era o tăcere ca'n mormânt. Mamele şi copilaşii încremeniseră. Dar în momentul următor se deşteptară nefericitele mame şi pricepând ce s'a întâmplat, se aruncară cu o sbierătură, ce-ţi rupea inima din piept, pe ostaşi.

Prin galerie mai erau copii pe care nu-i prinseră încă. Soldaţii alergau după ei, iar mamele lor se aruncau înaintea lor, prinzând cu mânile lancea ascuţită, ca să-i abată dela omor. Alte femei a căror copii erau morţi se aruncară pe ostaşi prinzându-i de grumaz şi cereau să-i ucidă drept răzbunare pentru moartea copilaşilor lor. In tumultul acesta sălbatic, pe când sbierături îngrozitoare cutrierau palatul şi se petreceau cele mai înfiorătoare lupte sângeroase, ostaşul — straja porţii din Vifleim — sta nemişcat pe treapta cea mai de deasupra ce ducea spre galeria a doua. El nu luase parte la luptă şi la omoruri, ci avea ordin să ridice arma numai în contra acelor femei, cărora le a fost succes să-şi ia copiii lor în braţe şi cari cutezau să treacă pe dinaintea lui spre a se cobori în jos pe trepte. Privirea lui era aşa de înfiorată încât bietele mame prefereau a se arunca pe balustrade în jos, decât să treacă pe dinaintea lui.

„Adevărat cuminte lucru a făcut căpitanul că m'a postat aci", se cugeta ostaşul în sine. „Să fi fost altul în locul meu de mult s'ar fi aruncat şi el în luptă — şi de m'ar fi cuprins şi pe mine dorul de luptă, cel puţin o duzină de copii ar fi scăpat cu viaţa".

Gândindu-se astfel, iată că se apropie de el o femeie tânără ce-şi ţinea strâns în braţe copilaşul. In fuga ei îngrozită ajunse până la el, nefiind oprită în calea ei de nici un oştaş.

„Iată una, care este aproape să scape", se gândi ostaşul. „Nici ea şi nici copilul ei nu's vulneraţi Dacă n'aşi fi eu aciia"...

Femeia venia cu atâta repeziciune de credeai că sboară către el, încât nu avuse timp să o vadă în faţă nici pe ea, nici pe copilul ei. Stând nemişcat la locul său întoarse arma ascuţită în contra fugarei, care observând pericolul se repezi asupra armei. In acelaşi moment un auzi bîzăit asupra capului şi o groaznică împunsătură în ochiul drept îl ameţi. Arma îi căzù din mână şi repede duse mânile la ochi. In timpul acesta scurt îi succese femeii să se furişeze pe lângă soldat şi să scape din palat...

*

In dimineaţa zilei următoare ostaşul cunoscut sta cu unii din camarazii săi strajă la poarta oraşului. Era des de dimineaţă, porţile grele de fier deabia se deschiseră. Se părea că de astă-dată nimenea n'a aşteptat deschiderea lor, căci nu se vedeau cetele de lucrători ca de altă-dată. Toţi locuitorii Vifleimului erau îngroziţi de sângeroasa scaldă din palatul lui Irod şi nici unul nu mai cuteza să-şi părăsească locuinţa.

Intr'un târziu soldatul observa că un bărbat şi o femeie veneau grabnic pe stradă în jos, apropiindu-se de poartă. Ei înaintau repede şi aruncau priviri înspăimântătoare în jurul lor, aşa ca şi când ar fugi de o primejdie. Bărbatul ţinea o bardă în mână strângând-o de mănunchi ca omul hotărât să-şi spargă calea dacă cine-va l'ar opri.

Ostaşul nu lua seama bărbatului, ci a femeei, căci i se părea că aceasta samănă cu cea care se furişase pe lângă el în palatul lui Irod. Cu cât se apropia femeia mai tare cu atât îi se părea ostaşului, că observă mai bine copilul ce-l ducea femeia în braţe. „Sunt sigur, îşi zise ostaşul că aceasta-i femeia care s'a strecurat aseară, pe lângă mine. Deşi nu i-am putut vedea faţa, o recunosc după ţinută".

Bărbatul şi femeia veneau cu repeziciune spre poartă, cá şi când nu s'ar aştepta ca cine-va să-i oprească în drumul lor. De-odată soldatul îi opri în loc.

„Pentru ce ne opreşti să mergem la câmp, la lucrul nostru" întrebă bărbatul. „Tu poţi merge", răspunse ostaşul, „eu vreau să văd ce ascunde femeia ta în rochia ei".

„Nu e decât pâne şi vin, cu ce trebue să ne nutrim", răspunse bărbatul.

„Să poate să ai dreptate, zise ostaşul, dar dacă este aşa, pentru ce nu mă laşi să văd?

„Nu voesc ca să vezi şi te sfătuesc

ajutorul unei baronese din Viena, Rosa Schönberger, amanta unui mare demnitar al curţii, a umblat să spioneze ceea-ce se petrecea la curte pe la începutul anului 1905, şi să facă cumva să fie primit de monarch în audienţă Fr. Kossuth.

Polonyi a voit să răspundă lui Lengyel stăruind ca acesta să fie dat afară din partidul independist, iar lui insuşi să i-se voteze încredere.

In şedinţa de Luni a partidului independist s'au luat hotărîri în privinţa aceasta. Lengyel a fost scos din partid, dar numai puţini au votat pentru eliminarea lui — încredere însă nu i-s'a votat lui Polonyi.

Intr'aceea au isbucnit neînţelegeri chiar şi în sânul guvernului. Contele Andrassy, ministru de interne, cerù ca Polonyi să se justifice înaintea tribunalului, ce nu voia acesta. Andrassy s'a supărat apoi pe Polonyi, fiindcă acesta a zis în cameră, că şi Andrassy ştie de scrisoarea lui adresată către baroneasa Schönberger şi publicată de Lengyel. Andrassy neagă aceasta hotărât şi a declarat că dimisionează şi numai în cazul acela v'a rămânea în guvern, dacă Polonyi va eşi de acolo.

Astfel s'a născut criza ministerială. Acum umblă ministru-preşedinte Wekerle pe la Viena, să aplaneze criza. El este ajutat de ministrul Aladar Zichy.

Ştirile mai nouă spun, că lui Zichy i-ar fi succes în fine cu ameninţări al îndemna pe Polonyi să-şi dea dimisiunea. Polonyi a cerut numai ca să fie demisionat într'o formă cinstită: să demisioneze întreg cabinetul şi apoi să se constitue acelaş cabinet din nou, însă fără Polonyi, cu altă persoană în postul de ministru al justiţiei.

*

In clubul independist, Marţi seara, fiind de faţă şi Polonyi s'a discutat viu afacerea lui. Deputatul conte Vladimir Zichy i-a zis lui Polonyi: »Tu ori trebue să demisionezi, ori să te prezenţi înaintea juriului«. Polonyi îi răspunse: »Nu pot să părăsesc acum postul meu, căci atunci s'ar zice că eu însumi recunosc a fi necinstit«. Contele Zichy îi răspunse: »Nu trebue să demisionezi, ajunge dacă vei merge înaintea unui tribunal«.

Atunci Polonyi tresărind zise: »De aşi merge înaintea unui tribunal, mi-aş compromite deja prin acest pas cinstea«.

Declaraţia aceasta a ministrului produse mare mişcare între cei de faţă şi câţiva strigară: *Cum poate un ministru de justiţie să vorbească aşa*?

Polonyi răspunse: Nu mă voiu duce înaintea juriului. Ştiu cum să pertractează la juriu şi ştiu că *juraţii de regulă nu sunt nepreocupaţi.*«

De aici să poate conchide cu ce mare greu să va fi decis Polonyi, la stăruinţele ministrului Zichy, de a demisiona.

*

16 deputaţi independişti în frunte cu contele Stefan *Karolyi* publică o declaraţie, în care spun că nu e adevărat, că partidul independist în conferenţa sa de Luni ar fi votat încredere lui Polonyi. Ei declară totodată, că părerea lor este, că pe câtă vreme afacerea Polonyi nu va fi clarificată definitiv înaintea tribunalului, a singurului for competent, ea nu va putea fi rezolvată nici printr'o hotărîre a partidului, nici printr'un vot de încredere parlamentar.

*

In numărul de eri al ziarului »A Nap« publică *Lengyel* Zoltan o nouă declaraţie, care în fond e îndreptată în contra lui Ugron Gábor. Lengyel face în această declaraţie o nouă destăinuire spuind, că a aflat zilele aceste că foaia partidului independist »Fügetlen Magyarország«, pe baza unui mandat dat de guvernul Fejervary, dar neîncassat, a cerut dela guvernul actual suma de 29.050 coroane. La aceasta destăinuire să referă ceea ce a zis Kossuth în conferenţa partidului, când s'a jăluit, că Lengyel a început să'l atace nu numai pe Polonyi, ci şi pe dânsul.

Din dieta ungară.

Afară de deputatul Stefan Petrovici, au mai vorbit cu ocaziunea dezbaterei bugetului cultelor şi a instrucţiunei publice deputaţii români Dr. Iuliu Maniu şi Cor. Brediceanu.

Dep. Iuliu Maniu, luând cuvântul în şedinţa dela 15 Ian. st. n., a combătut teza desfăşurată de miniştri şi de toţi deputaţii maghiari, că fie-care cetăţean trebue să ştie şi să înveţe ungureşte. A dovedit cu argumente pedagogice, că şcolarii fiind siliţi a învăţa ungureşte în şcoalele primare, printr'asta se împiedecă numai progresul lor în învăţătură. Arată că elevii români dela şcoalele de stat ştiu mai puţin decât elevii din aceeaşi clasă dela o şcoală confesională română.

Zice că a atins foarte dureros pe deputaţii români limbagiul vorbitorilor maghiari, cari văd în nizuinţele de cultură ale Românilor numai duşmănie faţă cu statul şi cu naţiunea maghiară. Ba unul din ei (Hellebronth) a mers până a zice că şcoalele noastre româneşti nu sunt decât »cuiburi de trădare de patrie«.

Vorbeşte apoi de declaraţiile ministrului Andrassy — care a zis că »iubeşte poporul, dar pe agitatori îi va prigoni fără de milă« — şi zice că »strivirea agitatorilor«, cu care ne ameninţă nu e ceva nou, căci numai dela 1896, în zece ani, pedepsele, cu cari au fost loviţi politicianii români în procesele pornite împotriva lor fac în total 40 de ani, şi amendele trec peste 52,000 de coroane. Iar cum iubesc poporul, o dovedesc prin aceea că-l tratează peste măsură nedrept. In comunele unde s'au înfiinţat şcoale de stat, s'au detras ajutoarele date până atunci de stat şcoalelor confesionale române. Ori încătrău privim, poporul e scurtat.

Dep. Maniu spune apoi că miniştrii şi toţi deputaţii maghiari pretind că legea naţionalităţilor nu se poate executa, fiindcă nu voesc să se execute, nu voesc ca poporul nostru să se desvolte după cum cere firea şi individualitatea lui etnică românească.

Nu poate recunoaşte nici decum teza pusă de Apponyi, că Maghiarul e stăpân în această patrie şi anume pentru că într'o ţară democrată stăpân e fie-care cetăţean muncitor. Dacă numai Maghiarul ar fi aici stăpân, ar urma ca celelalte popoare să fie slugile lui.

Ca ţara să fie tare şi viitorul ei asigurat, trebue să se bucure fie-care popor de egală îndreptăţire şi toate să fie mulţămite. Nu primeşte budgetul.

Contele Apponyi, ministrul cultelor, răspunzând deputatului Maniu recunoaşte, că acesta a vorbit obiectiv şi cu argumente pedagogice. Incât pentru învăţarea limbei maghiare o ţine neapărat de lipsă pentru toţi cetăţenii, ca singura copcie a comuniunei lor intelectuale şi de sentimente, dacă nu s'ar izola massele nemaghiare şi ar deveni duşmane patriei. Dacă a zis că Maghiarul e stăpân în aceasta ţară, a înţeles pe toţi cetăţenii statului, cari sunt membrii ai »naţiunei politice unitare maghiare«. Aşadar, numai acela poate să fie aici stăpân care să mărturiseşte ca membru al naţiunei maghiare politice.

*

La desbaterea specială a bugetului cultelor a vorbit iar Banffy, cerând ca cele 16 şcoale medii ale naţionalităţilor să fie străformate în şcoale de stat, căci numai aşa se poate clădi statul naţional maghiar, dacă nu vor fi decât şcoale de stat maghiare.

Dep. *Brediceanu* a protestat contra »ideilor distrugătoare de patrie« ale lui Banffy, idei cari numai neîncredere pot sădi în sufletele Nemaghiarilor. Banffy învinueşte pe Români. că au fost la Expoziţie în Bucureşti. Au privit expoziţia. Ce au făcut alta? (Voci: A-ţi beut! a-ţi conspirat!) Nimeni nu va putea însă dovedi aceasta. Banffy a mai adus ca argument contra noastră, că cei ce ies din şcoalele româneşti adresează scrisorile lor la *Blaj* şi *Cluj* şi nu cu numirea ungurească. Dar ce să-i faci dacă aşa vorbeşte poporul? Banffy a mai adus înainte contra şcoalelor noastre medii, că mulţi copii maghiari săraci din acele ţinuturi sunt siliţi a le vizita, şi acolo n'ar fi educaţi în sens patriotic. D Brediceanu întreabă: dar sărmanii mei copii n'au fost siliţi să viziteze şcoale maghiare, unde n'au fost trataţi cu acea iubire, care singură îi poate atrage?

Incheie protestând din nou contra ideilor despotice ale lui Banffy.

ULTIME STIRI.

Budapesta, 24 Ianuarie. In consiliul de miniştri ţinut eri seara, s'a luat decisiunea ca Polonyi să păşească pe cale judecătorească şi să intenteze proces, în calitate de ministru de justiţie, contra lui Lengyel.

Budapesta, 24 Ianuarie. Rezultatul consiliului de miniştrii a fost comunicat de Kossuth partidului independist. Kossuth a declarat că Polonyi intentează procesul în interesul partidului, de oarece e de mare importanţă, ca coaliţiunea să nu se spargă. Majoritatea membrilor partidului kossuthist nu consideră însă prin decisiunea consiliului de miniştrii crisa de încheiată, ci cel mult de amânată.

Budapesta, 24 Ianuarie. Ştirea despre demisionarea lui Andrassy nu se confirmă.

Bucureşti. 24 Ianuarie. D-l general de brigadă Moise
în primire comanda di

Bucureşti. 24 Ianuarie.
relui viscol ce continuă în
taţii n'au putut pleca la Bu-
nici eri camera n'a putut
neputându-se completa numă
putaţi.

Constanţa. 24 Ianuarie.
„Kelet“ sub pavilion ungar,
din Sulina spre Constnnţa cu
geri şi marfă de acum 4 zile,
sosit încă aci şi nici nu se şti
se află. Sunt temeri că „Kelet
rit în valuri.

Constanţa. 24 Ianuarie. Va
„Carol“, care era să sosească eri no
aici, n'a sosit în port. Prin telegr
fără sârmă vaporul „Carol a anu
că se găseşte în largul mării, făr
putea determina exact poziţia sa.
toată furtuna ce a bântuit pe M
Neagră vasul „Carol“ n'are ni
avarie. Remorcherul „Sulina“ a ple
eri la prânz în căutarea lui.

Petersburg. 22 Ianuarie. In guv
namentul Iaroslav temperatura a
zut la *50 grade sub zero.*

ŞTIRILE ZILEI.

— 11 (24) Ianuari

Delegaţiunea consiliului comunal
Bucureşti, care a sosit Joi seara la Vie
a fost primită de populaţiunea Vienei
frunte cu primarul Dr. Lueger în mod cu
nu se poate mai cordial şi însufleţit. I
onoarea oaspeţilor s'au dat banchete
prânzuri particulare, cu care ocaziune s'au
rostit discursuri, în cari s'au relevat legăturile de prietenie ce există între poporul românesc şi populaţiunea Vienei. Zi de zi au făcut oaspeţii escursiuni prin Viena şi prin împrejurimile Vienei, visitând numeroase stabilimente, între cari filtrele dela Kaiserbrunn, unde se va aşeza o tablă comemorativă în onoarea delegaţiunei române, apoi oborul, uzinele electrice etc. Marţi seara colonia română a aranjat în onoarea oaspeţilor un comers festiv, dela care s'au espediat telegrame Maj. Sale Monarchului şi regelui Carol. Tot Marţi delegaţii români au participat la o şedinţă a camerei vieneze, unde au fost salutaţi cu mare căldură de către preşedintele camerei Vetter.

Pentru gimnasiul gr.-or. român din Brad s'a pornit în toate părţile locuite de Români o frumoasă mişcare, cu scop de a se aduna bani ca acest gimnasiu, care până acum are numai 4 clase, să fie completat la 8 clase gimnasiale. Direcţiunea institutului »Crişana« din Brad a votat suma de *50,000 cor.* pentru acest scop. Direcţiunea casei de păstrare din Mercurea a hotărît ca mărcile de presenţă ale membrilor ei pe anul 1907 să fie date fondului gimnasial din Brad, iar dela fruntaşii din Mercurea s'a strâns frumoasa sumă de aproape 2000 cor. pentru acelaş scop.

---

să ne laşi calea liberă“. Şi zicând aceste bărbatul ridică barda asupra ostaşului. Femeia îi puse însă mâna pe urmăr.

„Nu te certa cu el“ se ruga ea, eu vreau să cerc altceva, vreau să-i arăt să vază ce duc, căci sunt convinsă, că nu-i va face nimica“. Apoi cu o admirabilă mişcare şi cu deplină încredere, desfăcù un colţ din rochie.

Ce minune! Soldatul fu orbit de o strălucire cerească. Ce purta femeia aceea în rochia ei ascunsă, nu-şi putea da seamă nici el. Era ceva strălucitor, ceva minunat ce n'a mai văzut în viaţa lui.

„Eu credeam că ai un copil în braţe“, zise el. „Tu vezi ce port“ răspunse femeia. Acuma deabea observa ostaşul că femeia avea în braţe un buchet mare de crini albi culeşi de pe câmpia din faţa Vifleimului. Dar crinii erau mai bogaţi în strălucirea lor, încât abia se putea uita la ei. Ostaşul întinse mâna spre crini, căci nu putea să se desbare de gândul, că el a văzut un copil în braţele femeei. El atinse crinii, simţi însă numai frunzele moi ale florilor.

Văzând femeia zăpăceala ostaşului îi zise: „Voeşti acum să ne deschiz calea“? Ostaşul se dădu la o parte, iar fugarii trecură prin poartă.....

Pe când ostaşul se uita în urma fugarilor, auzi deodată strigăte pe stradă. Era căpitanul cu câţi-va ostaşi ce alergau spre poartă. „Prinde-i“ strigau ei, „încuie poarta înaintea lor, nu-i lăsa să fugă“.

Sosind lângă ostaşul zăpăcit, căpitanul îi spuse, că a dat de urma lor că i-au căutat în casa lor, dar chiar atuncea au fugit! Ei au văzut pe părinţii copilului fugind cu copilul. Tatăl copilaşului era un om puternic cu păr şi barbă căruntă cu o bardă în mână, iar mama o femeie naltă care ţinea în creţele rochii copilul.

Pe când povestea căpitanul un beduin sosi călare; ostaşul îl trase cu puterea jos de pe cal, şi urcându-se într'o clipă pe calul Beduinului, o porni în fugă nebună după fugari.

*

Câteva zile după aceea aflăm pe călăreţul prin înfricoşaţii munţi, ce se întind pe partea sudică a Iudeei. El încă tot urmăria pe cei trei fugari din Vifleim, pe cari în zadar încercase să-i prindă. „Oamenii aceia par a avea puterea să despice în două pământul, ca să se ascundă în el“, îşi zise năcăjit soldatul. „Nu odată mi-au fost aşa de aproape de puteam arunca laucea după copil şi totuşi au dispărut! Imi vine să cred acuma că nici când nu i voiu mai putea ajunge“.

Ostaşul era cu totul descurajat, i-se părea că el se luptă cu puteri supranaturale şi fără voie se întreba, că oare zeii sprijinesc pe oamenii aceea în contra lui?

„Oboseală zădarnică! Mai bine să mă întorc către casă, înainte de-a muri de foame şi de sete prin sălbătăciunile acestea“, îşi zise el în mai multe rânduri. Apoi îl cuprinse din nou frica, gândind că cel aşteaptă acasă dacă va merge fără ispravă. Sigur că nu-l vor ierta, căci chiar el a fost acela care a scăpat copilul în două rânduri.

Se făcuse din nou amiazi, căldura era teribilă prin părţile acelea neumbrite, leac de vânt nu se simţea. Ostaşul şi calul erau aproape de peire. „Nu se mai plăteşte să mai umblu după ei, cari şi aşa trebue să piară în pustiul acesta“, se gândi soldatul şi observând în apropiere o peşteră, se îndreptà spre ea, ca să scape de razele ucigătoare ale soarelui.

Când voi să între în peşteră, rămase din nou surprins, văzând de ambele părţi ale peşterei câte două tufe de crini albi admirabili, cari umpluseră locul cu mirosul lor ameţitor. O mulţime de albine sugeau mierea din flori. Ostaşul rămase din nou zăpăcit. In pustiul acesta unde nu afli nici un fir de iarbă verde, unde totul e ars, să afle flori de crini şi albine? Aceasta îl puse în uimire. El rupse repede un crin şi-l luă cu sine în peşteră.

Peştera nu era nici adâncă şi nici întunecată. Se putea observa că într'ânsa mai erau trei persoane, o femeie, un bărbat şi un copil, întinşi pe pământ, şi adânciţi în somn.

Nici odată nu a palpitat inima ostaşului mai tare ca în momentul acesta. Erau chiar fugarii pe cari îi căutase el în zadar atâta timp. Ostaşul îşi scoase bajoneta din teacă şi se aplecà asupra băiatului. Şi cât era de fericit, căci îl recunoscu pe acel copil care se juca la poarta oraşului cu crini şi albine.

„De aceea am urât eu copilul acesta.

Ardelenilor »Frăţia« din ...
Ignatie *Mircea* preşedintele
ăţia« a fost primit în au-
na României Joi 5 Ianuarie
jum. p. m. D-l Mircea a pre-
anei, cu aceasta ocazie, un
..at despre rezultatul balului
societate a dat în prima zi de
folosul instituţiunei »Vatra Lu-
bal care a fost dat sub patro
inei. Suverana a rămas încântată,
. Mircea i-a comunicat că bene-
iet a fost de *lei 3605*, sumă pe care
itul preşedinte al societăţei »Frăţia«
is'o în mânile reginei.

n loc de cunună pe sicriul fericitei
Zoe Petric n. Oniţiu au contribuit
u masa studenţilor rom. din Braşov
enia şi Dr. Nicolae *Vecerdea* 100 cor.,
ioara şi Nae *Mircea* din Bucureşti 20 cor.,
na Maria G. *Dima* 10 cor. şi familia
I. *Bunea* 10 cor.

Tot pentru masa studenţilor au intrat:
) *pe lista de colectă nr. 12* (colectant
oan Moldovan din Hendorf, student de
sa VI. gimn.): Ilie Moldovan 40 bani;
Piroş 20 bani; Zah. Bocan 40 bani; Ilie
omuţia 20 bani; Achim Robu 20 bani;
ic. Stoica 20 bani; Nic. Hantău 20 bani;
lie Moldovan 10 cor.; I. Grusea 20 bani;
eof. Grusea 20 bani; Gh. Moldovan 20 bani;
ic. Piroş 40 bani; D-l Nic. Dobre, paroch
cor. 80 bani; *cu totul 20 cor.* 2) Dela
l Dr. Gh. Ciuhandu, refer. şcol. Arad 6 cor.
pe lista de colectă nr. 3 (colectant Ioan
aşiţă din cl. VIII. gimn.): Sabin Catilina
1 cor.; N. N. 2 cor.; P. Lazar 2 cor.; I. (in-
escifrabil) 2 cor.; I. Dan (?) 6 cor.; Dr. I.
Elekes 4 cor.; *cu totul 17 cor.* 4) *pe lista
le colectă nr. 4* (colectant Ioan Popu din
l. VIII. gimn.): D-l Dr. Octavian Vasu, adv.
20 cor.; Dr. Teodor Popescu 6 cor.; Dr. A.
Micu 6 cor.; Dr. Perţia 6 cor.; Dr. Şeuchea
6 cor.; Georgiu Popu 5 cor.; G. Marhae (?)
2 cor.; Iosif Herciogea 2 cor.; *cu totul 53 cor.*

Primească marinimoşii donatori cele mai călduroase mulţumiri. *Direcţiunea gimn. gr. or. român.*

Fasiunile asupra datoriilor intabulate pe case ori moşii. Cei ce plătesc interese pentru datorii, sau rente intabulate pe case şi pământuri, dobândesc un scăzământ al dării suplementare, adecă al aruncului după darea de casă şi pământ, dacă fac în timpul prescris de lege fasiunile lor asupra acestor datorii intabulate. Fasiunile se pot face până la **31 Ianuarie st. n. 1907** pe blanchete, ce se capătă la toate primăriile (antistiile) comunale şi se pot preda în decursul orelor de oficiu provăzute cu datele şi cu subscrierea necesară. La cas de boală sau ivindu-se altă piedecă, din pricina căreia cineva n'a putut preda la timp fasiunea sa, celui împedecat îi stă în drept a face o cerere de justificare, arătând causele, pentru cari a fost împedecat şi înaintând fasiunea datoriilor sale pe imobile până la **15 Februarie n. c.** tot la primăriile comunale şi la perceptoratele orăşeneşti. *Cel ce n'a înaintat fasiunea sa până la 31 Ianuarie n. sau n'a justificat întârzierea ei până la 15 Februarie st. n. 1907, pierde avantagiul* ce i-l dă legea pe acest an, adecă nu i-se mai scade nimic din arunc pe case şi moşii.

Prelegere şi petrecere poporală în Ghimbav. Sărbătorile mari din iarna aceasta s'au încheiat în Ghimbav în ziua »Sf. Ioan« cu o prelegere poporală ţinută în numele »desp. Asoc. Braşov« de d-l înv. dirig. A. *Boldor*, şi cu o producţiune de cântări şi declamări din partea tinerimii adulte. Ocupându-se poporul nostru numai cu economia de câmp, a fost o ocaziune binevenită, atât pentru d-l prelegător de a-şi desfăşura preţioasele d-sale cunoştinţe, cât şi pentru popor de-a prinde tot mai multă îndemânare în cultivarea raţională a pământului, împreunând partea teoretică cu experienţele zilnice. Tema despre care a vorbit d-l Boldor a fost, cultivarea raţională a pământului şi folosul şi importanţa gunoiul pentru fertilitatea pământului. Intr'un graiu poporal şi neaoş românesc a desvoltat această temă d-l prelegător cu mult succes, stăruind deosebit asupra arăturilor de toamnă şi asupra pregătirei şi folosirei gunoiului pentru arături şi fânaţe. Ii aducem d-lui Boldor si pe aceasta cale mulţămita şi recunoştinţa noastră.

După terminarea prelegerii s'a inceput producţiunea. S'a cântat »Sună Buciumul«, »Păsărică trecătoare« şi »Numai Popă«. Iţi era mai mare dragul să vezi şi să asculţi tinerimea toată, îmbrăcată în port naţional şi condusă cu destoinicie de d-l înv. D. *Marcu*. Deosebit plăcută impresie a făcut publicului declamarea poesiilor »Duşmancele« de către Valeria Şurariu, şi »Rada« de către Elena Toma, ambele împodobite cu portul de flori şi fluturei. După producţiune s'a jucat »Căluşerul« şi »Bătuta«, de 11 voinici, cari cu aceeaşi dibăcie ştiu răsturna glia şi bubui şi pământul. S'a continuat apoi cu jocul până 'n zori cu curaj şi voie bună, aşa numai cum Românul ştie să-şi petreacă, dovedindu-se şi prin aceasta forţa şi setea lui de viaţă şi libertate. Şi era o animaţie şi o ropoteală şi la domni şi popor de pare că sosise »ceasul vremilor răzbunătoare« de jale şi asuprire. Astfel sara de »Sf. Ioan« a fost şi instructivă şi şi plină de veselie — şi să dea Dumnezeu când o fi mai rău numai aşa să fie. — Ghimbav, 10 (23) Ian. 1907. *Iosif Comanescu*, paroch.

Ger cumplit. Din *Lemberg* (Galiţia) vine ştirea, că acolo domneşte un ger cumplit. Termometrul s'a scoborît la 27 grade sub zero. Compania de salvare a trebuit să intervină Marţi în 60 de cazuri de îngheţ de oameni. Nimeni nu mai îndrăzneşte să iasă pe strade, cari sunt pustii. Birjarii refuză serviciu. Din comunele galiţiene sosesc mereu ştiri despre ţărani găsiţi sub zăpadă, morţi de ger.

In *Rusia* domneşte deasemenea un ger cumplit. Temperatura s'a scoborît până la 36 grade. Pe străzi şi pe drumuri se găsesc numeroşi oameni îngheţaţi. Portul din Odessa a îngheţat.

De patru zile a scăzut şi la noi în Braşov temperatura în mod simţitor. Astăzi dimineaţă termometru a arătat 23 grade Celsius sub zero.

Convocare. Pe baza §. 12 din Statute se convoacă prin aceasta P. T. membrii şi membrele Corului bisericei »Sfintei Adormiri« din Braşovul-vechiu, precum şi toţi membrii onorari, fundatori, ajutători şi ordinari la adunarea generală extraordinară, care se va ţinea *Duminecă în 3 Februarie st. n. (21 Ian. st. v.)* a. c. în sala şcoalei române gr. or. din Braşovul-vechiu, la oarele 2 după amiazi. Tot pe această cale invitàm şi pe toţi binevoitorii şi sprijinitorii cărora le zace la inimă înaintarea şi înflorirea acestei instituţiuni cultural-religioase bisericeşti. Din şedinţa comitetului Corului bisericesc, ţinută în 16 Ianuarie n. a. c. *D. N. Căpăţină*, preşed. *D. Jaliu*, secretar.

Reuniunea greco-catolică de cântări din Gherla va aranja în 3 Februarie st. n. în sala cea mare dela »Coroană« Petrecere cu joc împreunată cu al IV-lea concert al Reuniunei. Venitul curat este destinat în favorul bibliotecii şi fondului de musicalii al Reuniunei.

Programa: 1. »Limba mea« declamată prin corista Mărioara Făgărăşan. 2. »Cucuruz cu frunza 'n sus« de V. Şorban, cor micst. 3. »La oglindă« de G. Coşbuc, declamată prin Florica Oşorhelean. 4. »Luciafărului sării« de N. Gane, cor mut cu solo, predat de corul bărbătesc al Reuniunei. 5. »Moldova în 1857« de V. Alexandri, declamată prin Iosif Gaal. 6. »Măi muiere măi« de Vidu, cor micst. 7. »Văduva« de Zaharie Bârsan, prin corista Aniţa Oşorhelean. 8. »Răsunetul văilor« putpuriu, sextet pentru cor micst de A. Popoviciu. 9. »Oltul« de Oct. Goga, prin A. Domide. 10. Marş.

Se caută un comerciant român pentru fruntaşa comună curat românească Ţânţari (Szunyogszék) comit. Treiscaune, comună care numără 2400 suflete. Dela concurenţi se cere un capital de 4000—5000 cor., cu care respectivul ar putea face cele mai bune afaceri, fiind sprijinit de întreg satul. Lămuriri dă bucuros d-l notar comunal din Ţânţari Ilie Oana.

Mari inundaţii în America. In urma debordărilor fluviului Ohio mai multe mii de persoane şi-au părăsit locuinţele. Birourile din Ionisville, Jefferson, Newalbany sunt închise şi mii de amploiaţi stau fără lucru. Perderile se cifrează la 1 milion. Asemenea ştiri sosesc şi din Cincinati şi din alte oraşe unde pagubele se urcă la mai mult de un milion de dolari.

Ciocnire de trenuri. Între Bârlad şi Tutova s'a întâmplat eri noapte din pricina viscolului o ciocnire de trenuri. Două maşini trimise din Bârlad, pentru recunoaştere, din cauza viscolului s'au ciocnit cu un tren de marfă. sfărâmând vagonul cu bagaj şi încă două vagoane următoare. Au fost grav răniţi 3 frânari şi extrem de grav şeful de tren.

O interpelare. Ni-se cere publicarea următoarelor rânduri: Neràspunzând încă P. O. D. protoprezbiter Vasile Voina la interpelarea mea publicată în coloanele acestui ziar în 18 Nov. 1906, prin aceasta îmi iau voie a-l ruga din nou să binevoiască a se pronunţa, că ce e cu »Investigaţia alegerei de învăţător din Bran«, mai are de gând să o ţină sau nu? Ce e cauza de nu dispune ţinerea ei, că doar au trecut de atunci, nu 30 de zile, ci 130?! Protestului înaintat către P. V. Conzistor trebue să i-se dea atenţiune, pentru-ce dar' nu iese la faţa locului, ca să se convingă despre decursul acelei alegeri şi să raporteze incorectităţile obvenite?! La caz, că nici la această repeţită interpelare nu va răspunde, voiu fi silit a da pe faţă tot decursul alegerei, ca să judece publicul mare, cine are drept?! — *Treilem.*

Rectificare. In bilanţul institutului de credit şi de economii »Cordiana«, publicat în nrul trecut de Duminecă s'a strecurat pe pag. 7 o eroare de tipar. In loc de »interesele transitoare sunt 270·40 cor.« are să se cetească »interesele transitoare sunt de *8270·40 cor.*«

Turburările din Madrid. In arena luptelor de tauri din Madrid a avut loc alaltăieri o mare întrunire de protestare, convocată de partidul conservator contra legei asociaţilor. Au luat parte 25.000 de persoane. După şedinţă au avut loc încăerări sângeroase între conservatori şi liberali. Ambele tabere au făcut uz de arme. Au rămas pe câmpul de luptă 20 de persoane grav rănite. După câtva timp a făcut explozie o bombă care a omorât un trecător.

Moarte tragică. Din Viena se anunţă că deputatul Camerei Iosef Kopp a murit eri noapte, iar după o jumătate de oră a murit şi soţia lui. Kopp era de mult bolnav şi în timpul din urmă n'a luat parte la acţiunea politică. El a fost membru al legiunei academice în 1848. Din această legiune trăiesc astăzi foarte puţini.

Avis. Mulţămitele publice şi rapoartele despre petreceri, ce ne-au sosit, se vor publica rând pe rând în numerii viitori.

Congresul nostru.

(Fine.)

Examenele după modul lor de ţinere este ziua solemnă, în care după un an de muncă şi abnegaţiune urmează *repausul*. Le putem însă conzidera mai mult chiar. — Sunt un fel de control eserţioitat de aceea, despre spatele cărora să zice că trăim. Pentru mulţi dintre noi acestea sunt momentele principale, ce hotăresc, intrarea în plăcerea ori displăcerea poporenilor săi. Mulţi sunt, cari judecând esamenele din acest punct de vedere să silesc a face cât mai multe formalităţi, cari pot fermeca ochii ţăranului nostru. Acesta atât e de naiv, încât uşor să poate seduce, aşa ca cele mai rele esamene să le judece de splendide.

El este profeţitul împărat", esclamă soldatul. „Dacă aşi duce capul acesta lui Irod m'ar încărca îndată cu toate onorurile pământeşti". Pre când îşi făcea el planuri cum să omoare copilul, albinele sburau când în potirul floarei, când în jurul capului copilului. Ostaşul trăsări, căci îşi aduse aminte cu câtă dragoste se îngrija copilul acesta de albine pe câmpia din fata Vifleimului, şi cum una din albinele aceste a fost care l'a scos din gura morţii în palatul lui Irod. Şi cugetându-se la toate aceste, ostaşul rămase uimit. Mirosind apoi parfumul crinului, ce'l purta la piept îşi aduse aminte şi de crinii de pe câmpia Vifleimului, cărora copilaşul le-a stat întru ajutor ca să nu-i nimicească ploaia torenţială şi că un buchet de crini a fost acela, sub care mamă-sa îl ascunse în rochia ei.

Ostaşul deveni tot mai gânditor. „Albinele şi crinii i-au răsplătit binefacerea lui" îşi şopti el. Fără voie trebui să se gândească şi la binefacerea ce i-a făcut-o copilaşul când i-a oferit apa cea răcoritoare şi o roşeaţă adâncă i acoperi faţa.

„Se poate ca un ostaş roman să uite vre-odată serviciul ce i l'a făcut şi ajutorul să rămână nerăsplătit", şopti el.

O luptă scurtă se lupta cu sine. Deodată se apleca jos şi aşeză arma ucigătoare lângă copilaş, ca trezindu-se fugarii din somn, să afle din ce periclu au scăpat.

Deabia acum observa că căpilaşul era trezit şi privea cu frumoşii săi ochi la dânsul. Ostaşul îşi pleca genunchele înaintea copilului. „Doamne tu eşti cel puternic", zise el. „Tu eşti învingătorul, tu eşti acela pe care îl iubesc zeii şi acela, care calci şerpii şi scorpionii". Apoi sărută pământul pe care zăcea copilul şi se îndepărtà încetişor din peşteră, pe când copilaşul se uita plin de mirare înjurma lui...

Mureş-Uioara, Decemvrie 1906.

Maria.

Cântece.

D-şoarei *M. S.*

In horă toţi sunt lângă ea,
Dar nu ştiu ei că e a mea?
Vai, toţi pândesc norocul mieu
Şi nu ştiu ce vină port eu.

Dar facă dânşii ce vor vrea
In ciuda lor va fi a mea
Şi 'n ciuda lor nu vreau să mor.
Ca să le las mândruţa lor.

Tu nu vezi oare că mi-eşti dragă?
De ce mă ocoleşti acum,
Când nebunit de chipu-ţi dulce,
Mă mai abat în al tău drum?

Tăcerea ta mă înfioară
De ce mă osândeşti tăcând?
Spre ceruri, pentru tine rugă
Inalţă pururi al meu gând.

Odată mi-ai zâmbit. De-atuncea
Robită inima mea fu
Un înger inima-mi robeşte
Şi îngerul eşti, dragă, tu.

Apropie-te iar de mine
Cu ochii tăi cei iubitori
Căci cu tăcerea ta amară
Maria mea, tu mă omori!

Nicolae Stoica.

Şi mulţi sunt dintre colegii noştrii cari dacă fac ceva spor în şcoalele încredinţate lor, fac mai mult de groaza esamenului. — Iar nu de frica controlei ce organele bisericeşti ezercitează. Mai fac apoi şi de frica inspectorilor regeşti şi nici decât de a căpetenilor noastre.

Mai sunt apoi alţii, cari pentru deplina reuşită a ezamenului, recurg la tot felul de mijloace neiertate. In cele mai multe locuri esamenul este asemenea unei tăsături din o piesă teatrală. Fie-care îşi ştie rolul său, fără să aibă ceva cunoştinţă de al vecinului. — Imi aduc aminte de esamenul unei şcoale de stat. Urmând la ordinea zilei cetirea maghiară, învăţătorul le spune, să deschidă la pag. cutare, paradigma cutare. — O copilă ce era tocmai înaintea noastră deschide în alt loc. Noi, — mai mulţi inşi, — cari din întâmplare eram postaţi în preajma ei o facem atentă. Ne răspunde însă, că ea aici va răspunde. Vezi bine, că curiozitatea noastră prin aceasta crescuse. Şi să întâmplă tocmai. — Convinşi — voiam să mai descoperim şi altele. Dela aceiaşi copilă, aflăm în sfârşit, tot ce avea şi de unde avea să răspundă. Cărţile îi erau teanc în bancă' fie-care deschisă, la locul designat poate cu săptămâni înainte. Astfel de lucruri găsim cu duiumul şi în şcoalele noastre.

In vremea din urmă s'au găsit oameni, cari s'au ridicat contra ţinerii esamenelor. Dacă copilul nu învaţă nici pentru şcoală, nici pentru învăţător, — făr' *pentru viaţă* n'ar mai fi lipsă de esamene. Aşa ar trebui să fie — dar nui. — In cele mai multe locuri să învaţă pentru esamen. A desfiinţa prin urmare esamenu ar fi un mare rău. Dacă şcoalele noastre sunt lipsite de controla auctorităţilor, să nu fie lipsite barămi de a ţăranului. — Aceasta în mulţi ar perde ori ce bun simţ, de a mai arăta vre-un interes şcoalei sale. Prin urmare, până nu să învaţă *pentru viaţă*, şi nu vom dispune de altă controlă, esamenele trebue *menţinute*.

Cu esamenele în legătură stau şi *premierile* sau *promovările*. Spun unii, că acestea încă ar fi o plagă pentru şcoalele noastre. Ele ar da naştere la desvoltarea unor simţăminte pe cari educaţiunea morală nu le-ar dori. Noi din contră suntem pentru ele. A cinsti pe şcolarul sârguincios, cu ceva bănişori, o cărticică, nişte haine sau alt-ceva n'ar putea un *ce* aşa de stricăcios şi păgubitor.

Pentru-ca şcoala să fie în mai strânsă legătură cu familia, — pusus'a temelii, la un fel de şcoală pentru copii dela 3—5 ani. Şcoalele aceste să chiamă ovode, sau grădini de copii. — Primăvara institutele acestea s'au înfiinţat la Nemţi şi dela ei au început a să introduce şi la noi. Astăzi avem numai la oraşe, La sate încă nu s'au întrodus. Pe când lucru ar trebui cu totul întors. Cu mult mai de lipsă ar fi ele la satele noastre, unde ţăranii noştrii toţi sunt muncitori de pământ. Jumătate anu copiii sunt lăsaţi în voia întâmplării, rătăcind de pe o uliţă pe alta. Şi câte nu să întâmplă din cauza acestor copii necăpătuiţi. — Prin urmare lipsa azilelor, sau grădinelor de copii, să impune, mai tare la sate ca la oraşe. Introducerea lor, ar fi un mare avantagiu pentru şcoalele noastre şi pentru noi. — Pildă să luăm dela vecinii noştri Saşi, cari şi în privinţa aceasta ne-au premers.

Ni să pune apoi întrebarea că de ce şcoale ar fi mai mare lipsă, de *complementare* sau de *adulţi*. Răzpundem: şi de unele şi de altele. Deşi par a sluji scopuri opuse, totuşi sporul de care noi am avea lipsă, să poate ajuta atât prin unele cât şi prin altele. Deocamdată stăruim pentru cele de adulţi. prin cari s'ar putea ajunge la mari foloase. Cele complementare le înlocuim cu cele de repetiţie.

Că prin ce mijloace s'ar putea mări frecventarea lor, — nu-i greu de gâcit. Aceasta atârnă dela desteritatea învăţătorului. — Pentru formarea şi cercetarea acestora, elevii trebue pregătiţi în vremea cât cercetează şcoala ordinară şi cea de repetiţie.

Prin şcoala de adulţi să pot obţinea câştiguri, *morale, intelectuale şi materiale*. *Marale* ar fi atunci, când prin ajutorul elevilor adulţi, s'ar forma coruri, s'ar da reprezentaţii şi concerte mai primitive, aşa cam după gustul ţăranului. — *Intelectuale* ar fi foloasele ce le-ar trage din cetirea cărţilor, revistelor, ziarelor şi ascultarea prelegerilor. — Iar *materiale* ar fi partea ce s'ar face fie-căruia după munca sa din venitul şcoalei de pomi, a stupăritului şi mătăsăritului.

Atât aşi fi avut de zis la partea aceasta.

Morlaca, la 14 Ianuarie 1907.

Traian Şuteu,
inv. dirig.

Veşti din România.

Conferenţă. In seara Duminecii de 7 Ianuarie a vorbit în sala Ateneului din Bucureşti pentru un public destul de numeros d-l *Petrescu-Comneu* magistrat despre »*Suferinţele muncitorimei noastre*«.

S'a amintit între altele de nenumăratele accidente cari aduc nenorocirea multor familii, apoi despre lipsurile legii care ar trebui să proteagă pe muncitorul primejduit, dar care sileşte pe patron a veni cu o despăgubire numai după-ce muncitorul dovedeşte că nu el poartă vina nenorocirei sale.

In cele mai multe cazuri însă acel care a adunat comori patronului, ajunge să ceară milă pe la uşile bisericilor sau la un colţ de stradă arătând drept certificat piciorul sau mâna frântă.

E vorba acum de un proect de lege mai dreaptă, dacă cumva el nu va rămânea proiect în cameră.

In Germania, Franţa şi alte state ale apusului există de mult o asemenea lege, care cere mai întâiu dovezi patronului pentru vinovăţia muncitorului primejduit şi care în orice împrejurare nu-l lasă pe muncitor fără pâne.

— Joia săptămânei trecute d-l Octav Leca şi-a desvoltat tot la Ateneu conferinţa sa interesantă *„Despre Domniţele Române“* ocupându se pe larg cu viaţa, îndeletnicirile şi obiceiurile de pe acele vremuri.

— Ca urmare a *congresului din Focşani* ministerul instrucţiunei publice a cerut printr'o circulară relaţii tuturor învăţătorilor din ţară asupra nevoilor şcoalei.

In altă circulară îndeamnă pe inspectorii (revisorii) şcolari de judeţe a-şi pune toată silinţa ca să între toţi învăţătorii în »Asociaţia«, în care au păşit hotărâţi toţi acei cari au putut lua parte la congres.

Pentru cultura românească. In Galaţi românimea se mişcă. Un cerc cultural pentru ridicarea intelectuală şi morală în sens românesc a locuitorilor de toate treptele s'a format aici ca şi în alte oraşe de provincie.

Comitete formate din reprezentanţi ai tuturor profesiunilor şi treptelor şi din fruntaşi ai partidelor politice vrăşmaşe, vor conduce împreune o »Academie populară« care va avea a se îngriji pentru luminarea celor mai puţin norocoşi în această privintă, un *Ateneu* cu conferinţe săptămânale şi — pentru sprijinirea după cerinţă vremii celei noi a literaturii care se scrie astăzi — s'a format şi o secţiune a »Seratelor literare« unde se vor ceti opere noi se va cânta, se va recita, etc.

Mişcarea e pornită tot dela şcoală, dela profesorii liceului din Galaţi, cari au în sprijinul luptei lor şi cea mai frumoasă bibliotecă între oraşele de provincie, lăsată de regretatul *Urechie*.

— Cu ziua de Sf. Ioan s'a încheiat şirul sărbătorilor Naşterii aducătoare de bucurii pentru mari şi mici, pentru bogaţi şi săraci.

In câte case n'a intrat Moş Crăciun cu haine, jucării şi tot felul de daruri pentru copii, cari nu văd decât lipsă în casă, grijă şi durere pe feţele părinţilor.

Cu anul nou apoi câte nădejdi de viitor nu s'au legat de acei ce luptă, de acei ce sufer, de acei ce doresc!

Aceea ce a început să ne dea anul nou la toţi e deocamdată un ger, pe zi ce trece mai cumplit.

M.

Bucureşti, 9 Ianuarie.

Prin cercurile politice se vorbeşte din nou despre nouă tratative în vederea unei *fusiunĭ între partidul conservator dela putere şi junimiştĭ*. Se crede că de astădată d-l P. Carp, şeful junimiştilor, va fi mai conciliant şi astfel se va putea realisa mult dorita concentrare conservatoare. Se înţelege. că pentru realisarea ei vor trebui să se facă sacrificii din ambele părţĭ. Mulţĭ cred că in primul rând se va disolva parlamentul şi se vor face nouă alegerĭ.

Pe de altă parte *partidul liberal* îşĭ strânge rândurile şi se pregăteşte de luptă pentru campania de răsturnare a guvernului. Pentru acest scop comitetul executiv, în înţelegere cu şeful partidului, d-nul D. Sturdza, a convocat pe ziua de Dumineca, 14 Ianuarie, o mare întrunire publică în capitală, la care vor lua parte şi delegaţĭ din judeţe.

— In toată ţara şi mai ales *în partea de jos a Moldovei bântue de trei zile un viscol puternic*. Crivăţul suflând cu furie, a descoperit de zăpadă toate câmpiile înfundând văile şi deschizăturile. Astă noapte a fost un ger cumplit. Prin unele localităţĭ ale ţării temperatura a scăzut *până la 29 Celsius sub zero*. Pe linia Bucureştĭ-Constanţa trenurile nu mai circulă din causa viscolului.

— D-l colonel *Elian*, medic militar la Craiova, a dat în judecata Inaltei Curţĭ de Casaţie, secţia contenciosului administrativ, ministerul de războiŭ, fiind-că l'a scos la pensie înainte de vreme, cerând anularea decretului regal. Curtea a admis acţiunea d-lui colonel Elian, anulând decretul regal, prin care d-sa a fost scos la pensie şi ordonând reintegrarea sa, în toate drepturile pe carĭ le-a avut mai înainte. Acest caz este identic cu al d-lui general M. Groza.

C.

„Cum sunt mulţămiţi preoţii gr. or. cu „Congrua“.

(Un răspuns.)

II.

In nrul 276 al acestui preţuit ziar *„preotul* român gr. or. din Lungoceşti“ aduce în discuţiune publică chestiunea ameliorării salarelor preoţeşti. Anză la aceasta îi dă împrejurarea, că tocmai acum să pertractează în ţara noastră pe linia întreagă chestiunea ameliorării situaţiei materiale a învăţătorilor dela şcoalele poporale elementare.

Nimenea nu-i poate lua în nume de rău numitului preot, că-şi ridică cuvântul în interesul statului preoţesc. Dar din felul discuţiunei sale eu am primit impresiunea, că nu atât neagra grije a nevoilor materiale l-au îndemnat să-şi moaie peana în neagra cerneală, cât mai ales sentimentul de invidie şi de pismuire faţă de învăţători în vederea îmbunătăţirii de salar, ce-i aşteaptă pe aceştia. Iată cum să exprimă preotul nostru în expunerea motivelor sale:

„Abstrăgând dela împrejurarea, că venitul de azi al preoţilor noştri e prea mare de a putea muri şi prea mic de a putea trăi, *unde stăm apoi şi cu autoritatea faţă de învăţători?*“

„Cugetaţi, — că un învăţător plătit cu 1000 cor. salar fundamental şi cinci cuincuenale de câte 100—200 cor. şi alte accidente va mai băga în seamă de aci înainte mult pe directorul-parochul şcoalei sale...?“ — „Va trebui — numai şi din această considerantă — să vină la rând şi ameliorarea salariului preoţimei noastre“. Cuviosul părinte, care să plânge, că aşa cum e dotat astăzi „nu să află tocmai *ca în sânul lui Avram*“, îşi încheie articolul său cu următorul apel către fraţi:

„Acum pe lucru, fraţi preoţi rom. gr. or. şi să cerem ameliorarea salarelor noastre ca, dacă cel puţin suntem siliţi să tăcem, unde trebue să vorbim, — să avem pentru ce tăcea şi *să nu ne lăsăm întrecuţi chiar şi de subalternii noştri, de învăţători*“. — Recunosc că şi lor li să cade, prea li să cade — *nouă însă cu cât mai mult?*“

Mărturisesc din capul locului, că am rămas consternat la cetirea acestui product spiritual omenesc şi pentru uşurarea sufletului meu ca român şi creştin drept credincios fac declaraţiune, că precum pe harta Metropoliei noastre nu cred că există parochia cu numele „Lungoceşti“, tot astfel nu cred, că este preot r… cel ce a dat în vileag aces… denţios la adresa preoţimei şi… române gr. or. deopotrivă.

Căci nici chiar un preot … de 4 clase primare nu va fi at… tit în logică, ca să susţină că p… nătăţirea situaţiei materiale a î… lui ar scădea autoritatea preotu… mai susţină, că un învăţător bi… zat n'ar mai băga mult în seamă pe… tul. Apoi nici chiar un preot cu … academice nu poate susţinea, că pri… carea la 1000 cor. etc. a salarului d… lesc s'ar produce o disproporţie jignit… pentru preoţi între dotaţiunea sa şi … văţătorului. Este un neadevăr grosol… afirma, că învăţătorul afară de dotaţia … sistemizată prin lege până la cel din ur… filer ar mai avea şi accidenţe după ofic… său dăscălesc. Pe cine afirmă aşa ceva n… dascălii îl declarăm de un calomniator ord… nar. Dacă învăţătorul afară de leafa sa m… are şi alte venite, d. e. cantorale, pentr… acelea el trebue să muncească deo… afară de oficiul său în şcoală. Nu aşa st… însă treaba la preoţi. Este lucru prover… bial, unic în felul său, că preotul nu î… depleneşte nici o funcţiune, nici o slu… în cadrele oficiului său strâns preoţe… fără de remuneraţiune în bani, lumini, co… laci etc. Astfel că în cea mai slabă parochie — cum preoţii o numesc — venitele accidentale preoţeşti, cari nu sunt fasi… nate în nici un fel de coală, întrec salar… fix al congruei.

E de prisos de-ocamdată şi nu bine a scormoni, a urma mai încolo cu asemăl… nări între situaţia materială a preotului ş… a învăţătorului. Nu e oportun nici aceea ca să tragem o paralelă între studiile pre… gătitoare şi mai ales — ceea ce foarte mult împoartă — între munca, prestaţiunile şi serviciile aduse bisericei, neamului şi patriei de unul şi de altul. Este destul, ca să stabilim, că chiar de ar ajunge vreodată salarul învăţătorului la 1000 cor., chiar şi atunci — zic — dotaţia lui reală nu va fi nici pe jumătate aşa de mare ca dotaţia reală a preotului celui mai slab dotat. — Şi cu toate acestea noi, învăţătorii, nu-i pismuim pe preoţii, ci ne rugăm lui Dumnezeu şi mai departe ca să ne ţină preoţimea noastră cât mai bine dotată pentru a-şi împlini cu demnitate înalta misiune morală şi naţională în fruntea poporului nostru.

Protestăm însă cu hotărâre în contra pseudo-preoţilor, care ca şi cel din „Lungoceşti“, ne socoteşte pe noi de *„subalterni“* ai lor, — şi protestul nostru să bazează pe lege, care pe preotul ca atare nu-l pune stăpân peste învăţător, — şi să mai bazează şi pe ruşinea, ce ne-ar cuprinde atunci, când am fi subalternii unui preot, care îndrăzneşte să ceară în public — ameliorarea salarului său, pentru ca astfel astupândui-se — vorba Românului — gura cum se cade, să şi aibă pentru ce tăcea.

Un învăţător gr. or. rom.

Propaganda pentru pace.

D-l Wiliam *Stead*, cunoscutul propovăduitor al păcii, a sosit la Viena pentru a conferi cu cercurile superioare ale statului şi a se convinge de atitudinea lor privitoare la conferinţa păcii. D. Stead a avut o convorbire cu baronul de Aehrenthal, pe care l'a rugat să-i mijlocească o audienţă la împărat.

Luni el a primit pe un ziarist căruia i-a povestit lucruri foarte interesante despre activitatea sa. El a întreprins o călătorie la Paris, la Nizza, unde a conferit cu contele Nehlidov, apoi s'a dus la Roma, de unde a venit la Viena. De aci se va duce la Budapesta, Berlin, Petersburg, Stockolm şi Kopenhaga. In Martie va trece în America.

Stead a declarat că nu are nici un temeiu versiunea, cum-că călătoreşte în misiune oficială. N'are nici o misiune dela nici un guvern european, ci călătoreşte independent de toate guvernele, pentru-că vrea să cunoască opiniunea publică a ţărilor celor mari din Europa.

Punctele programului său sunt: 1. Atitudinea guvernelor în chestia dezarmării

…ta guvernele a da un buget … şi anume aşa ca după fondu- … pentru armată să găsească şi …tru propagarea păcii? 3. Gu- …r recunoaşte ca obligatorii tri- …ernaţionale?

… priveşte conferinţa dela Haga … viitor crede, că preşedinte va fi …ehlidov. Profesorul Martens, care … conferinţă a reprezintat Rusia, …te acum în Europa, însărcinat de …ul rus pentru a lua avizul guverne- … să adune material pentru programul … al acestei conferinţe.

In ce priveşte programul, d. Stead a …puns cum-că foarte multe greutăţi mai …t încă de învins şi că încă nu poate fi …ba de un program oficial. Trebue să …em în vedere că Anglia şi America pre- …d ca în orice caz programul oficios al …nferinţei să fie făcut pe chestia dezar- …ării. Italia şi Rusia sunt de aceeaşi părere. …ermania încă nu e de acord şi aşa fiind …e lucru natural, că Austro-Ungaria va fi solidară cu Germania.

Rusia a stabilit până acum trei puncte oficiale cari se vor discuta în conferinţă şi anume: Chestia proprietăţii private pe mare; drepturile naţiunilor neutrale şi chestia contrabandelor. Pe lângă aceste 3 puncte sunt şi altele, însă nu sunt oficioase.

Astfel va fi vorba şi despre paragraful 8 al convenţiei din Haga, care sfătueşte puterile, între cari există discordii, ca înainte de a începe războiul, să aducă discuţia înaintea amicilor lor neutrali, cari vor face tot posibilul ca să împiedice războiul. Va fi vorba şi de tribunalele internaţionale pe cari obligator toate naţiunile vor trebui să le recunoască.

Dacă paragraful 8 va fi aprobat ca obligator, atunci toate statele cari ar intra în războiu fără a căuta să aplaneze mai întâiu incidentul prin ajutorul tribunalului, nu vor putea face împrumutul de războiu.

Dela fraţii din America.

(*Un nou ziar românesc. — Teatru românesc.)*

Din Erie Pa ni-se scrie: In Cleveland Ohio, s'a luat iniţiativa, de un comitet, de a fonda un ziar românesc. Noul ziar va fi cu totul imparţial şi va urmări tot ce e bun şi de folos naţiunei. Pentru acest scop s'a şi oferit o mare bancă din Cleveland a ne pune la dispoziţie capitalul necesar

In ziua de 16 Decemvrie 1906, s'a ţinut o întrunire intimă în Cleveland la d-l Germany în care s'a ales un comitet provisor, care va convoca o întrunire publică, unde se va discuta şi se vor pune bazele fondărei, înscriindu-se acţionarĭ şi alegându-se şi comitetul permanent. Intrunirea publică va avea loc pe ziua de 20 Ianuarie 1907, şi care se va convoca prin afişe.

Comitetul provisor se compune astfel: Preşedinte Acsente Germany (Cleveland). Secretar Ioan N. Şufană (Erie Pa). Asistenţĭ secretarĭ Gheorghe Soiu (Cleveland), Dionisie Iorgovan (Cleveland), Vasile Leluţiu (Erie Pa). Consilierĭ: Ioan Oprişiu, Iason Tatariu, Simion Măcău, Vasile Vinţi. Vasile Silea, Ilie Duca, Nicolae Rosiuţă, Mihai Tătariu, Petre Germany, Nicolae Plaiaşĭ, Gheorghe Rogoza, Gheorghe Sofonea (Cleveland), Gheorghe Stefan, Ioan Schitea şi Dumitru C. Şufană (Erie Pa).

*

Societatea »*Carmen Sylva*« invită la marele teatru naţional însoţit de dans ce îl va da Sâmbătă seara în 12 Ianuarie 1907 în »Olsen's Hall« din York St. Spre distracţia onor. public va servi renumita musiră »Sherverth Orchestra«, care noi am instruit'o în ariile naţionale române, imnurĭ, marşurĭ şi valsurĭ, după notele ce ne-au sosit expres dela magazinul de musică a lui Jean Feder din Bucureştĭ.

Comitetul aranjator: Acsente Germany, president. Nicolae Comşa, secretar. George Pufu casier I, I. Aron, casier II, I. Popa casier III. Nic. Zamfirescu, George Cabas, Vas. Vinti, controlorĭ. Simion Măcău, Zaharie Muntean, incas. de bilete. I. Dejan, Vasile Vinti Bartendărĭ.

Program: La ora 8 p. m. musica intonează imnul »Deşteaptă-te Române«. D-l Acsente Germany declamează poema »Nestatornicie« apoi urmează teatru: »Ruga dela Chisetău«. După teatru urmează dans.

Producţiuni şi petreceri.

Petrecere în Braşovul-vechiu. Duminecă seara »Corul bisericei gr. or. rom. din Braşovul-vechiu« ne-a dat din nou ocaziune să asistăm la una din petrecerile sale, pe care o putem numi din toate punctele de vedere bine reuşită. S'a declamat bine, s'a cântat frumos, s'a jucat cu pricepere teatru şi s'a dansat, aşa cum ştie juca Românul, când îşi uită de grijile zilnice ce-l impresoară. Au declamat d-nii I. Aldea şi C. Voicu, producând mult haz în piesele »Cocoşaţii« de Speranţă şi »Ăl mai tare om din lume« de regretatul poet bănăţean Victor Vlad-Delamarina, iar d-l G. Grădinar în poesia lui A. Vlăhuţă »Dormi iubito« ne-a dat dovezi de un talent incontestabil, ce-l posede în arta declamatorică. Corurile de bărbaţi şi mixte, întreţăsute între declamaţiuni, au fost executate cu precisiune şi au plăcut atât de mult, încât au fost repetate. Nici că se putea altfel sub o conducere atât de dibace ca a d-lui înv. N. *Oancea* jun., cunoscut publicului braşovean ca un probat şi însufleţit conducător de coruri.

Piesa teatrală *„Oltenii în Iaşi"* tablou naţional în IV scene de Georgean a fost bine aleasă şi a avut efectul dorit. Deşi p esa e scrisă pentru fraţii din Moldova, cari sunt cutropiţi de Jidani şi cărora le vin într'ajutor Oltenii ca să răpească din mânile »lipitorilor satului« comerciul, — ea este şi pentru noi Românii din Ungaria de actualitate, căci şi la noi — durere — comerciul şi industria sunt în mare parte în mâni străine. Piesa aceasta merită prin urmare să fie jucată şi prin alte părţi şi cât de des. Diletanţii din Braşovul-vechiu şi anume d-şoara E. Aldea şi d-nii G. Grădinar, I. Aldea sen., I. Tampa, I. Aldea jun., G. Popovici, I. Micu, D. Aldea şi C. Cârstea au produs prin jocul lor priceput mult haz şi voe bună. Aplauzele curgeau, semn că publicul era pe deplin satisfăcut.

Dacă cântăreţii, declamatorii şi diletanţii au fost la culmea chemării lor, nu tot aşa fruntaşii din Brasovul-vechiu, din cari o mare parte au escelat prin absenţă. A bătut la ochi absenţa preotului din loc, iar dintre epitropi numai d-l I. Balea s'a prezentat la frumoasa petrecere. Causa? N'o cercetez deastădată. E însă fără îndoială un mare păcat, că chiar acei, cari ar fi chemaţi să sprijinească în primul rând manifestaţiunile culturale ale tinerimei, fac pe supăraţii sau indiferenţii, în loc ca, lăsând la o parte toate consideraţiunile de ordin secundar, să sprijinească nisuinţele nobile ale celor ce stau în legătură atât de strânsă cu biserica. In schimb comitetul aranjator în frunte cu d-nii D. N. *Căpăţînă* president şi D. *Jaliu* secretar, merită toată lauda.

v. b.

*

Sara de anul nou în Săcele. Onor. Redacţiune! Sara de anul nou a fost pentru Românii seceleni una din cele mai vesele şi mai plăcute sări. In această seară a avut loc producţiunea tinerimei din Săcele, la care a cooperat corul elevilor seminariului »Andreian« din ţara Bârsei, precum şi un grup de fetiţe din Săcele. Program bogat, constătător din 12 puncte, unul mai frumos ca celălalt.

Corul seminariştilor, cari au cântat cu o preciziune rară, a produs multă plăcere şi entusiasm în public. Toate cântece poporale, doine şi hori înduioşitoare. şi marşuri eroice. Onoare tinerilor seminarişti şi onoare conducătorului lor Ionel G. *Ludu*, care ca conducător a avut aparinţa nu a unui elev ci mai mult a unui dirigent probat. A urmat o declamare »Oltul« de Goga, declamată cu mult succes de elevul în pedagogie Radu *Mircan*, care şi-a dat multă osteneală, ca producţiunea să fie la înălţime, şi o declamare comică »Dulceaţa« de Speranţă, bine şi cu mult haz declamată de d-şoara S. *Roşculeţ*. Programul producţiunei a fost împodobit cu 2 soluri, unul sopran acompaniat de pian de către d-şoara M. *Iarca* şi unul de alt cântate cu multă artă de către d şoarele Victoria *Moldovan* şi Speranţa *Dogariu*.

Punctul al XII. a fost un teatru de cuprins moral: »Fiica pocăită«, jucat cu multă preciziune de către d-şoarele: A. I. Butu, S. Roşculeţ, A. Comşa, Ef. Ţuţuianu, M. Cârstocea, V. şi L. Verzea. Rolurile bine studiate, aşa că lipsă de sufler nu a fost.

Dansul a tost foarte animat. Tinerii şi fetiţele povestiau că de multă vreme n'au petrecut aşa bine. Pausa, un al doilea concert. Entusiasm. Toaste, o telegramă de felicitare din România, dela Românii din oraşul Buzău, toate în fine cu mult şic. Dintre preoţi au luat parte: A. Verzea, G. Urdea, G. Ludu Preşmer, I. Broju Dârste, şi L. Popovici.

Pe cât a fost de strălucit rezultatul moral, pe atât a tost de satisfăcător şi rezultatul material. Venitul brut 436 cor. şi 10 bani. Venit curat *214 cor. 60 bani.*

Contribuiri peste taxa de întrare au întrat dela domnii N. Soiu, paroch Turcheş 2 cor., I. Broju, paroch Dârste 2 cor., Dr. G. Moroianu, Bucureşti 6 lei, N. N. 2 cor., Dr. T. Sbârcea, medic Satulung 2 cor., Dr. Cozma M., advocat 2 cor., Augustin Bena, prof. de muzică Sibiiu 2 cor., Toma Frateş, paroch Bacifalu 3 cor., Ştefanovici, comers. Braşov 2 cor., Koszta frizer 1 cor., A. Verzea, paroch 2 cor., R. Verzea, paroch 3 cor. Venitul este destinat pentru procurarea unui *războt de ţesut sistematic, prin care să se promoveze industria de casă din Săcele.*

De încheiere amintesc frumoasa fapta a d-lui Dr. N. *Vecerdea*, dirigentul filialei »Albina«, care prin o scrisoare frumoasă scuzându-şi absenţa din cauză de boală, ne trimete un libel întitulat: »Colecta pentru procurarea unui »războiu de cea mai perfectă construcţie« pe sama »Românce-lor Secelene« cu *suma de 50 cor.*« Dorim ca d-l Dr. Vecerdea să fie imitat şi de alţi Români, cărora le zace la inimă binele şi soartea atât de mult plânsă prin ziare, a poporului nostru secelean.

Subscrisul ca iniţiator al acestei petreceri mulţumesc la toţi-toate, cari au contribuit ca prima zi a anului 1907 să fie pentru noi o zi de bucurie. Dee Dumnezeu să fie şi pentru viitor de bun augur.

Satulung, în 6 Ianuarie 1907.

R. Verzea,
preot.

*

Baia mare, 2 Ian. st. v. 1907.

Anul nou în Baia mare Ziua de anul nou s'a serbat aici şi de astădată cu mare solemnitate. Eşind din sfântul lăcaş ne întâmpinară urările de anul nou ale săracilor. Doamne mulţi sunt! Dar precum se îngrijeşte bunul Dumnezeu şi de pasările cerului s'a îngrijit şi de ei, căci eată »Regele aurului« tata săracilor, mult stimatul domn Alecsiu *Pokol* cu inimai nobilă, cu mâna-i darnică împarte la toţi rând pe rând bani albi pe zilele lor negre. Prin sărutatul banilor mulţămind rugau pe Dumnezeu întru împlinirea scripturilor, că celui ce mult are mai mult să i-se dée.

Intruninduse apoi curatoratul la şcoala confesională română în frunte cu d-l Pokol, merg spre a bineventa în numele poporului pe iubitul nost' părinte sufletesc Alex. *Breban*. Aici d-l Pokol cu pătrunzătoare cuvinte îl îndeamnă la perseveranţă întru edificarea bisericei începute, asigurându-l în numele poporului întreg de neclătita alipire şi sprijin şi pe viitor. Părintele Breban mulţămind asigură că şi pe viitor va stărui cu toată conştienţiozitatea şi dragostea inimei sale, întru ajungerea scopului măreţ reclamat de interesele bine înţelese ale acestei parochii. După aceasta poftindu-ne la masa ospitală, închinarăm cu toţii întru dorirea unui an nou mai fericit.

D-l A. Pokol ca dovadă de iubirea ce o are şi despre instituţiunile noastre culturale, arătând chemarea grea a nou alesului învăţător Nicolau Şandru, îl îndeamnă la luptă energică şi la împlinirea conştienţioasă a oficiului său spre binele poporului român din Baia mare. Având apoi în vedere şi modesta dotaţiune docenţială oferă pentru augmentarea ei suma de 50 coroane, iar pentru şcolarii orfani 20 coroane. Bunul Dumnezeu să-i răsplătească şi să dee la toată românimea aşa conducători cum noi avem!

— *u.* —

Reuniunea

învăţătorilor românĭ unițĭ din Archidieceză.*)

De lângă Mureş, Nov. 1906.

D-l George Muntean preşedintele reuniunei continuă în vorbirea sa de deschidere astfel: Din timpurile amare şi grele, cari acoper veacurile bisericei şi ale neamului nostru, străbate versul însetat după lumină al poporului, ca proba cea mai puternică „a dorului de a fi" „de a exista". Din toate manifestaţiunile lui scrise pe paginile acum prăvuite ale cronicarilor, fără de a cerceta, că i-au fost amici ori contrari, — se vede iubirea nemărginită pentru viaţa sa, deşteptarea sa nizuindu-se în continu de a le aşeza pe temei trainic.

Ori cât de amănunţit vom cerceta scrierile vechi, nicăiri nu vom da în istoria noastră de urme de expanziune, care altcum caracterisează pe multe din popoarele, cu cari am împărţit şi binele şi răul în cursul lung al timpului, ci totdeauna vom afla la el dorul şi setea de a deveni şi el însuşi părtaş la razele binefăcătoare ale luminei, a deşteptărei, făr de cari nu pot încolţi şi prinde rădăcini în sufletul nici unui popor, nobilele sămânţe ale civilizaţiunei şi culturei.

Timpurile aşa numite vitrege au închis şi astupat pentru poporul nostru fântânile luminei, rămânând în întunerecul amorţitor aşa, ca numai din când în când ne mai licuria din suflet dorul de o vieaţă mai bună şi mai deamnă de un popor; iar când s'au deschis, şi desfundat aceste fântâni, calea şcoalei şi pentru poporul nostru, — cu câtă sete, cu câtă însufleţire a început a alerga avuţi şi săraci la şcoală, la lumină, de carea de aici încolo şi el avea să fie părtaş! Aceasta este un punct însemnat în istoria culturei neamului nostru.

Că din pământ au răsărit deodată sute şi mii de şcoale întemeiate şi susţinute toate din filerul săracului lipsit de bunuri lumeşti şi sufleteşti căci nu am avut boerime, care să ne ajute, nici fundaţiuni; chiar nici clerul nostru, factor important la alte popoare, încă era şi mai este lipsit, încât abea o ducea şi duce de pe o zi pe altă. Miseria a fost partea noastră şi din aceasta sărăcie s'a întemeiat şi să susţine şcoala noastră poporală. Nu este popor, care să poată zice cu atâta îndreptăţire, că din sine şi prin sne a devenit aceia ce este şi a creat aceea ce are.

Ţeara noastră, bătută şi ea ca şi poporul, de timpuri grele, deja numai înainte de aceasta cu câţiva ani, a declarat obligativitatea învăţământului poporal, dar nici astăzi n'a ajuns încă în poziţiunea ca, numai singur din mijloacele sale să poată susţinea toate şcoalele şi să mai întemeieze şcoale, acolo unde poporul şi astăzi are încă lipsă de ele.

Ştiu, că partea cea mai mare a speselor pentru instrucţiune o supoartă şi astăzi confesiunile, între cari confesiunea noastră, nu este cea din urmă!

Nu prin lege silită, ci din însufleţirea curată a poporului nostru, din dorul şi setea lui de desvoltare, resultă sacrificiile cele mari, cu cari şi-a înfiinţat şi susţine şcoala sa română gr. cat., în al cărei serviciu stau şi învăţătorii din archidieceză dela Alba-Iulia şi Făgăraş, cari s-au întrunit astăzi la adunarea generală a „Reuniunei" noastre.

Mureşanul.

*) A se vedea numărul 276 al „Gazetei Transilvaniei" a. 1906.

Neglijenţa şi neorânduiala.

Tu cunoşti, copile, povestea acelui călăreţ care din pricina unui cuiu ce lipsea din potcoava calului a plătit cu viaţa neglijenţa şi nesocotinţa ce-a avut-o. Din potcoavă căzuse un cuiu, iar călăreţului i s'a părut lucru prea puţin aceasta şi-a zis că poate calul umbla şi fără un biet de cuiu. Dar, pe cale, din pricina cuiului s'a desfăcut potcoava şi a căzut. Nişte hoţi călări s'au luat pe urma omului. Acesta avea cal mai bun şi ar fi putut să scape, dar din cauza potcoavei calul a început să schiopăteze tot mai rău şi în urmă l-au ajuns hoţii.

Povestea asta o ştiu şi eu de când eram copil ca tine, dar nu i pricepeam bine învăţătura. Acum mai de curând însă mi s'a dat ocaziunea s'o înţeleg şi s'o văd aevea, nu cu un călăreţ ci cu nişte oameni dela ţară. Dintr'o schintee mică s'aprinde focul mare, şi dintr'o mică neglijenţă poţi ajunge la pagube mari, mai ales într'o gospodărie.

Eram la ţară, la un agricultor. Portiţa dela curtea pasărilor avea o încuetoare stricată şi stăpânul a tot neglijat s'o dreagă. Cine eşea, trăgea după el portiţa, dar ea se deschidea iarăşi. Din cauza aceasta s'au perdut mai multe pasări. Dar într'o zi s'a întâmplat că un purcel scăpă pe portiţa aceasta şi fugi spre pădure. Vizitiul băgă cel dintâiu de seamă şi dete alarma. Sări şi bucătăreasa, care tocmai spăla rufe, sări şi servitorul din grajd şi slujnica din casă. Cu toţii alergau ca nebuni, să prindă purcelul, fiind-că aveau mare frică de stăpânul lor. Vizitiul, în fugă, vrând să sară o groapă ca să închidă drumul purcelului, căzù rău şi-şi frânse piciorul, aşa că trebuì să stea vr'o două săptămâni în pat. Bucătăreasa crezând că e treabă de câte va clipite, îşi lăsase rufele lângă foc să se usuce, dar când se întoarse după vr'un sfert de ceas le găsi pe toate arse şi s'a luat cu mânile de cap. Sluga din grajd tocmai voise să lege la iesle o vacă împungătoare, dar

în pripă a lăsat-o nelegată și până s'a întors el, vaca spintecase burta unui mânz de lângă ea. Iar slujnica din casă a găsit geamurile sparte, căci tocmai spăla ferestrele și le-a lăsat deschise și neprinse în cârlige, iar în vremea aceea s'a pornit un vânt. Intr'așa de scurtă vreme ce de pagubă, din cauza unei încuetori care nu costă decât doi trei gologani! Și pe lângă pagubă, boala vizitiului și grija lor a tuturor și alte neajunsuri străine cheltuelii!

G. Coșbuc.

MULTE ȘI DE TOATE.

Ziua cea mai lungă.

— Știi tu măi țigane, când e ziua cea mai lungă?
— Da cum nu coconașule.
— Ia spunemi.
— Păi, când n'ai ce mânca boerule...
— Da, care bucate sunt mai bune ști Faraoane?
— Păi care le mănânci după o zi d'alea lungili.
— Brava, ție, să trăiești cât cioara în par și codru în mână-ți când ești flămând!

*

Cum vorbesc boerii cu cocoanele lor.

— Dragă bărbățele.
— Ce vreai scumpă nevestică?
— Te iubesc cocoșelule!
— Și eu puiculiță.
— I-mi faci tu un hatâr bibilicule?
— Iți fac, bibilico.
— Să ieși cu mine la târg păpușoiule.
— Pentru ce păpușico?
— Să-mi cumperi o rochie sufletelule.
— N'am vreme îngerașule.
— Cu toate acestea 'mi trebue, domnule!
— Nu pot acum doamnă.
— O să-ți pară rău bărbate!
— Puțin îmi pasă nevastă.
— Ești un nesimțitor, onorabile.
— Și tu o căpiată, respectabilo!
— Iți spun că o să te căiești, nătângule!
— Din care pricină, netoată?
— Dacă nu-mi cumperi rochia, hodorogule.
— Și pentru-ce, afumat-o?
— Pentru-că o să mi-o cumpere altul, cornutule......

*

Șterge'l Stane...

Ci-că a fost odată un popă care avea obiceiul pe lângă blagoslovenia, pe care o făcea creștinilor când întra cu botezul pe la Bobotează, or la alte întâmplări, că pilea (fura) câte ceva în înțelegere cu dascălul lui, pe care-l chema Stan. Un enoriaș d'ai lui știindu-i obiceiu când era să vie cu botezul la ajunul bobotezei arse fierul ăl lung dela plug, și-l puse răzimat lângă ușe. Popa văzu fieru și cum întră începu a cânta:

Iordane, Iordane
Șterge fieru Stane
(dar dascălul răspunse tot cântând)
Il ștersei
Și mă fripsei
Că m'ajunse 'n vine
Săracul de mine.

*

Viața animalelor.

In deobște animalele mai mari au o viață mai lungă, ca cele mai mici. Astfel unele musculițe nu trăesc decât câteva zile, altele chiar numai câteva oare. După ce și-au depus ouăle, îndată pier cu moarte naturală. Mai mult trăesc animalele sugătoare mari. Elefantul și balena sau chitul trăesc mai multe sute de ani. Calul și ursul trăesc câte 40—45 de ani. Leul trăește 35 de ani, porcul sălbatic 25, oaia 15, vulpea 14, iepurele 10, iar șoarecele 6 ani. Dintre pasări vârsta cea mai mare o ajunge vulturul, care trăește 100—120 de ani, apoi papagalul și pasările de mare cari trăesc câte 50—60 de ani. Dintre celelalte cucul trăește câte 30—35 de ani, porumbul 10, găinile 10—20 de ani, iar fazanul câte 15 ani.

„Călindarul Plugarului“

A apărut în editura tipografiei A. Mureșianu din Brașov **„Călindarul Plugarului“ pe 1907.**

Cu aparițiunea lui pe 1907 *„Călindarul Plugarului“* întră în al 15-lea an al existenței sale, ediția de față este deci o ediție aniversară ceea-ce se înfățișază printr'o învălitoare cu un desemn, tipărită în patru colori.

Convins fiind că cetitorii acestui călindar îi vor face și de rândul acesta o bună și caldă primire, începând de la țăranul nostru până la fruntașul de la oraș, nu le vom înșira multe vorbe, ci îi vom invita cu frățască dragoste să-l cumpere, să-l citească și să-l răspândească, ca pe un călindar de care nimănuia până acuma încă nu i-a părut rău că a dat pentru el puținii bani ce costă.

Călindarul Plugarului costă 40 bani (fileri) esemplarul plus porto postal de 10 bani.

Abonaților ziarului nostru, cari voesc să aibă călindarul, li-se vor trimite cu prețul de 40 bani franco. Vânzătorii cari vor desface mai multe exemplare de-odată primesc rabatul cuvenit.

Domnii abonați, cari pe ziua de 1 Ianuarie v. nu și-au reînoit încă abonamentul, se binevoiescă a-l reînoi neamânat, ca se nu li-se întrerupă espedarea ziarului.

De azi începend nu vom mai espeda foia celor ce nu și-au reinoit abonamentul.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor respons. interim.: Victor Branisce.

„INDUSTRIA“, bancă industrial-economică, societate pe acții în DEVA.

CONVOCARE

Onorații acționari ai băncei industrial-economică „INDUSTRIA“, societate pe acții în Deva, să învită la

I-a adunare generală ordinară,

carea se va ținea în Deva, la **7/20 Februarie 1907**, Miercuri dimineața, la 9 oare în localul societății.

La ordinea zilei:

1. Deschiderea adunării generale prin prezident. Designarea unui notar și patru bărbați de incredere pentru veirficarea procesului verbal și controlarea mersului adunării.
2. Statorirea acționarilor presenți și a acțiilor, ce represintă ei pe baza procesului verbal despre împuternicirile sosite la timp.
3. Raportul direcțiunei și a comitetului de supraveghiere despre anul I. de gestiune 1906.
4. Stabilirea bilanțului pe anul I. de gestiune 1906. Propunerea direcțiunei și a comitetului de supraveghere cu privire la împărțirea venitului curat și darea de absolutor.
5. Statorirea marcelor de prezență pro 1907.
6. Intregirea locurilor vacante prin abzicere și sortare devenite vacante în direcțiune pe periodul 1907—1908 și 1907—1909. Alegerea unui vice-președinte pe anii 1907—1908. Alegerea comitetului de supraveghiere pe anul 1907.
7. Intărirea noului comptabil în postul său.
8. Statorirea unui regulament de serviciu intern și a unuia pentru depuneri de bani.
9. Raportul directorului despre afaceri interne cu interpretar[illegible] cu aplicarea de statute la casuri concrete.

Din ședința direcțiunei băncii „Industria“, ținută în *Deva*, la 9 Ianuarie st. n. 1907.

August A. Nicóră m. p. director general. — *Vasilie Domșa* m. p. prezident. Protopresbiter Orăștie.

Observare: cu provocare la §§ 18 și 19 din statute. Acționarul are atâte[a] voturi decisive, câte acții sunt trecute în registre pe numele său înainte de încheierea anului cu cel puțin 3 luni.

Acționarii mai noi de 3 luni au vot consultativ și pot fi aleși dacă își depun acțiile la cassa societății barem cu una zi înainte de adunarea generală.

Acționarul poate lua parte ori în persoană ori prin alt acționar *împuternicit*, carele și-a înaintat împuternicirea înainte de adunare cu cel puțin 48 de oare la cassa societății, adecă până la *18-lea Februarie*, Luni la 12 oare din zi. — Despre împuternicirile înaintate până la acest termin să va încheia la aceeași oară un proces verbal, carele să înaintează adunării generale, spre luare la cunoștință.

Vasilie Domșa m. p. președinte. — *August A. Nicoară* m. p. director general

„INDUSTRIA“

bancă industrial-economică, societate pe acții în Deva.

Bilanț net cu finea anului I de gestiune 1906.

ACTIVA:	Cor.	fil.	PASIVA:	Cor.	fil.
Numerar per Cassa	560	77	Capital	100000	—
Cambii în portofoliu	113936	03	Fond de reservă	364	53
Cambii cu acop. hipot.	45251	33	Reescompt	63088	33
Comerciale	67	80	Depuneri spre fructificare	9132	69
Mobiliar . K 1515·70 10% amortis. „ 151·57	1364	13	Interese anticipate	1935	10
Spese de fondare	3535	32	Pro diversii (comp. & dări nesolv.)	1120	12
Conturi curente	14102	70	Timbre anticipate	184	79
Proteste	70	01	Venit curat	3937	13
Inrerese de reescompt	842	—	Deposite de cassa	176	—
Interese restante	208	60			
	179938	69		179938	69

Perdere și Profit.

DEBIT:	Cor.	fil.	CREDIT:	Cor.	fil.
Interese de depuneri	217	27	Interese de escompt	2490	89
„ „ reescompt	2577	90	„ după camb. cu ac. hip.	1054	59
Salare	100	—	„ de cont curent	285	48
Porto	303	94	„ după depuneri proprii	481	98
Dare	292	40	Provisiuni	1858	37
Dare după int. depuneri	21	72	Diverse venite	1805	62
Chirie	375	—			
10% amortisare	151	57			
Venit curat	3937	13			
	7976	93		7976	93

Deva, la 31 December 1906.

August A. Nicóra m. p., director general. — *Nicolae Igna* m. p., cassar. — *Nicolae Olariu* m. p., comptabil.

DIRECȚIUNEA:

Balaș Arthur m. p., secretar. — *Vasilie Domșa* m. p., președinte. — *Iuliu E. Cosma* m. p., vice-președinte.

Nicolau Popp m. p., *Szatmári Norbert* m. p., *Nicolae Olariu* m. p.,
Svoboda Petru m. p., *Petru Aslău* m. p., *George Guga* m. p.,
Dionisie Mateeș m. p., *Topor Nicolae* m. p., *Avram Săbău* m. p.,
Ioan Săbău m. p., *Diniș Petru l. Nicolae* m. p., *Adam Avram* m. p.,
Demetriu Maniu m. p., *Neag Lazar* m. p., *Avram Săbău* m. p., Deva.

Subsemnatul comitet am esaminat conturile presente și le-am aflat în deplină ordine și corecte.

Deva, la 9 Ianuarie 1907.

Comitetul de supraveghiere:

Dr. August Dregits m. p., președinte.

Serafim Olariu m. p., *Buda Béla* m. p., *Iuliu Putici* m. p.

Propunerea direcțiunei și a comitetului de supraveghiere pentru împărțirea venitului curat.

5% interese acționarilor după capitalul plătit în deosebite rate	K. 1797·30
Fondului de reservă dotare	„ 2000·—
„ „ siguranță	„ 100·—
„ special de reservă	„ 39 83
	K. 3937·13

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.